Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 96 (1090) | Łódź, Wtorek 26 Kwietnia 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כד ניסן תרפ"ז. | Nr. 96 (1090)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיטריקאווער 21, טעל. 24-71 | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

סיים זאל צוזאמענגערופען ווערען,

כדי צו בעשליסען וועגען א הוספה פאר די מלוכה-באאמטע.

וואַרשאַ, 25. (אטע). אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּראָיעקט וועגען אַ הוספה פאַר די מלוכה בעאַמטע ווערט איצט אין די רעגירונגס-קרייזען אַרומגערעדט די פראַגע וועגען צוזאַמענרופען אַן'אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים. די הוספה פאַר די בעאַמטע וואָלט פערגרעסערט די מלוכה-הוצאות אויף 20 מיליאָן זלאָטיס אַ חודש, וואָס ס'איז נישט פאָרויסגעזעהען אין ביודזשעט און צו דער סיים-זיצונג וואָלטען אַריינגעטראָגען געוואָרען אַ רייה פאַרשלאָגען.

יודישע פערדינסטען פון זאלץ-מאנאפאל.

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין מינאַנץ-מיניסטעריום איז היינט פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען זאַלץ-מאָנאָפּאָל. דעם. מיכאַלסקי האָט אָנגעוויזען, אַז הגם דאָס זאַלץ בעקומען פּריווילעגירטע טרעטען זיי עס אָפּ יודען, וועלכע פערדינען דערביי נישט שלעכט.

סטענטאָר ראָטענשטריך האָט דערויף ערקלערט, אַז די הורטאָווניקעס פערדינען 1 גר. אויף אַ קילאָ אין די דעטאַליסטען פערקויפען אָפּט; אָס זאַלץ אָהן אַ פערדינסט, כדי צו דערהאַלטען די קונדשאַפט. ער האָט דעריבער פאָרגעשלאָגען, אַז ס'זאָל אָבגעשאַפט ווערען דער מאָנאָפּאָל ביים פערקויפן זאַלץ.

רעגירונג בעשלאסען פארצונעמען א אינטענסיווע בוי-אקציע.

וואַרשאַ, 25. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטאָרען-ראַט. אויפ'ן פאָרשלאָג פון מיניסטער מאָראָסשעווסקי איז בעשלאָסען געוואָרען צו פערברייטערען די בוי-אַקציע און ס'איז געשאַפען געוואָרען אַ קאָמיסיע, אין וועלכער ס'זענען אַריין פערטרעטער פון די מיניסטעריומס פאַר צפענטליכע אַרבייטען, פינאַנץ- האַנדעלס- און אינערן.

דער יודישער קולטור-מצב אין וויסרוסלאנד.

מאָסקווע, (י.ט.א.) אין אַ רעפעראַט אויפ'ן ווייסרוסישען צוזאַמענפאָהר פון די סאָוויעטען וועגען דער נאַציאָנאַלער פאָליטיק פון דער ווייסרוסישער רעגירונג, האָט דער ווייסרוסישער קאָמיסאַר פאַר בילדונג בעליצקי אָנגעוויזען, אַז יודען אין ווייסרוסלאַנד האָבען איצט 184 שולען אויף זייער מומער-שפּראַך, דריי פעדאַגאָגישע טעכניקומס, אַ יודישע סעקציע אויפ'ן פעדאַגאָגישען פאַקולטעט פון מלוכה-אוניווערזיטעט. אַ יודישע אָבטיילונג ביי דעם אינסטיטוט פון ווייסרוסישער קולטור, יודישע ביכער-פערלאַגען און א. וו.

לויט אין די לעצטע ידיעות לערנען אין די יודישע שולען פון ווייסרוסלאַנד 28 טויזענד קינדער. אין דער צאָהל ווערען אַריינגערעכענט נאָר די קינדער, וואָס לערנען אין שולען מיט יודיש אַלס אונטערריכטס-שפּראַך. דאָס יאָהר זענען אַרויסגעלאָזען געוואָרען נייע 164 יודישע לעהרער.

ה באַרליצקי האָט אויך דייטליך געזאָגט, אַז די ווייסרוסיזאַציע וועט ווייטער געהען אין דעם זעלבען שטאַרקען טעמפּאָ, וואָס ביז-איצט און די וואָס פערשטעהען נישט די וויכטיגקייט פון דער ווייסרוסיזאַציע וועלען אין גיכע בלייבען אויסער דעם מלוכה אַפּאַראַט, ווייל זיי וועלען נישט קענען די שפּראַך.

מורא'דיגער אויפריים אין פראנקרייך

עטליכע צעהנדליג פערוואונדעטע און גע'הרג'עטע.

פאַריז, 25 (אטע) אין דזשוויל האָט אויפגעריסען אַן'אַרטילעריע-אַר-סענאַל. אַ גרעסערע צאָהל הייזער אין דער נעגענד, וואו דער אויפריים איז פאָרגעקומען זענען איינגעפאַלען. דער אויפריים האָט אָנגעמאַכט אַ גרויסע פערוויסטונג, עטליכע פערזאָן זענען דער'הרג'עט געוואָרען און אייניגע צעהנדליג פערוואונדעט.

מאסס בראד'ס „ראובני" ווערט איבערזעצט אויף ענגליש און רוסיש.

פּראָג, (י.ט.א.) דער בעקאַנטער ראָמאַן פון מאַקס בראָד „ראובני" ווערט איצט אַרויסגעגעבען אין דער ענגליש-שער שפּראַך דורכ'ן פערלאַג א. קנאָפּף אין ניו-יאָרק. דער רוסישער מלוכה-פערלאַג גיט אַרויס דאָס בוך אויף רוסיש. עס איז אויך גרייט אַ יודישער אויסגאַבע פון בראָד'ס ראָמאַן.

„התאחדות" נעהט בעזונדער.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָס פּרעזידיום פון ציוניסטישען אויבער-ראַט האָט בעקומען אַ אָפיציעלע מיטטיילונג פון „התאחדות", אַז זיי טרעטען נישט אַריין אינ'ם אַלגעמיינעם בלאָק מיט דער אַגודה און סוי"ם.

די גוואלדיגע פערפלייצונג אין אמעריקא.

לאָנדאָן, 25 (אטע) די רעטונגס-אַקציע אין דעם טאָל פון מיסיסיפּי ווערט געפירט אויף אַ גרויסען פערגעהם. הערמאַן באַנער, וועלכער פיהרט אָן מיט דער אַקציע מצד'ן רויטען קרייץ האָט בעשלאָסען צוזאַמענצוקלויבען 40 טויזענד דאָלאַר-שיפען, מאָטאָר-שיפלעך א. אַנד. כדי צו ראַטעווען די פערפלייצטע און זייער פערמעגען.

די פערפלייצונג האָט אָנגענומען אַ גראַנדיזען כאַראַקטער, דאָס וואַסער האָט פערגאָסען איבער 100 מייל.

לאָנדאָן, 25 (אטע) בעת דער פערפלייצונג אַרום דער שטאָט מעמפיס זענען דערטרונקען געוואָרען 20 קינדער און ערוואַכסענע. דער רויטער קרייץ האָט מאָביליזירט 10,000 אויטאָמאָבילען, וואָס איילען מיט הילף פאַר די בעדרעהטע שטעט.

גיוויאָרק, 25 (סב. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות, זענען בעת דער פערפלייצונג פון די טייכען מיסיסיפּי, מיסורי און אָרקאַנזאַס, אומגעקומען אי. בער 200 פערזאָן און העכער 175 טויזענד פערזאָן זענען געבליבען אָהן אַ דאַך-גרויסע מיליטער-אָבטיילונגען בויען פאַר די געליטענע באַראַקען. די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאַטען האָט אַרויסגעלאָזען אַן'אויפרוף צום לאַנד וועגען הילף פאַר די קרבנות פון דער פערפלייצונג.

נייער צאל-אפמאך מיט דאנציג.

וואַרשאַ, 25 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין היינטיגען „דזענניק אוסטאַוו" איז פערעפענטליכט דער נייער צאָל-אָפּמאַך מיט דאַנציג, וועלכער איז גילטיג ביז'ן 20 אויגוסט 1928.

די קאמפען איז כינע.

נענעראל פענג בעזייטיגט פון זיין אמט.-די אנפיהרונג מיט דער כאנטאנער ארמעע איבערגעגעבען אַ דירעקטאריאט.-די צפון-ארמעע געפינט זיך 42 מייל פון האנקאו.

טשאנג-סא-ליו זאל ווערען פרעזידענט פון כינע?

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין האַנקאָו איז אַרעסטירט געוואָרען דער דעלעגאַט פון גענעראַל פענג דער דאָזיגער אַרעסט האָט אין שאַנכאַי אַרויסגערופען אַ גרויסע איבערראַשונג, ווייל מ'האָט געהאַלטען דעם גענעראַל פענג פאַר אַ נאָכפאָלגער פון טשאַנג קאַי שעק, און הייסען אָנהענגער פון לינקען פלינגעל פון קאָמינטאַנג. די סבות פון אַרעסט ווערען געהאַלטען בסוד.

די קאַנטאָנער רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פּעראָרדנונג, לויט וועלכע עס ווערט בעשטימט אַ דירעקטאָריאַט, וואָס וועט איבערנעהמען די אַרמעע-אָנפיהרונג.

לאָנדאָן, 25. (אטע). לויט מיטטיילונגען פון כינע נעהט די אָפּענזיוע פון גענעראַל טשאַנג-סאָ-לין מיט גרויס ערנסטלעכ. די צפון אַרמעע געפינט זיך שוין 42 מייל פון האַנקאָו.

דער הויפּט-אָנפיהרער פון דער קאַנטאָנער אַרמעע נעג. פענג איז בעזייטיגט געוואָרען פון זיין אַמט דורך דער האַנקאָער רעגירונג און זיין אָרט האָט אָנגענומען אַ מיליטערישע קאָמיסיע.

לאָנדאָן, 25 (אטע). דער לינקער פלינגעל פון קאָומינטאַנג אין קאַנטאָן, וועלכער געפינט זיך אונטער קאָמוניסטישע איינפלוסען האָט געפרובט מאַכען אַן'איבערקעהרעניש. די אָרגאַניזאַציעס זענען בעצייטענס געוואָרען אַרעסטירט.

די קאָמוניסטען האָבען געוואָלט אַרויסרופען אַ גענעראַל-שטרייק, אָבער אויך דאָס האָט זיך נישט איינגעגעבען. אויפ'ן בעפעל פון גענעראַל זענען דער-

מוקדים בעשלאסען אויפצוגעבען הונאן.

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין האַנקאָו איז בעשלאָסען געוואָרען אויפצוגעבען הונאַן. אַלע מוקדים זענען אַרויסגעגעבען אַ בעפעל אַרויסצוגעהן פון הונאַן.

אנגלישע שיפן אין יאנגצע.

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין יאַנגצע זענען אָנגעקומען אַ גרויסע מענגע אַנגלישע שיפן.

אנגלישע שיפן אין שאנגהאי.

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין שאַנגהאַי זענען אָנגעקומען אַ גרויסע מענגע אַנגלישע שיפן.

אנגלישע שיפן אין הונאן.

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין הונאַן זענען אָנגעקומען אַ גרויסע מענגע אַנגלישע שיפן.

אנגלישע שיפן אין הונאן.

לאָנדאָן, 25 (אטע) אין הונאַן זענען אָנגעקומען אַ גרויסע מענגע אַנגלישע שיפן.

טיכטיגע פערקויפער צו הערען.
קאנפעקציע
ווענ אויך אַ שניידער-געזעלען קענען זיך מעלדען ביי זאלצמאן, גלובנא 24.
817

815
קוואליפיצירטע
הערען-שניידער
ווערען פון זאָפאָרט געבראַוכט ביי
י. בוים, פיעטריקאווער 69.

אנזרת לומדי „שעורי ערב" ע"י „פועלי אמוני ישראל" לאדז, אגראדאווא 8.

היינט, דינסטאג, ז' קדושים (26 אפריל) פינקטלעך 8 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין פילהארמאניע-זאל

אַ גראַנדיעזע סיום-פייערונג אויף מסכת ניטין

מיט'ן אָנטייל — פון — חשוב'ען נאַסט

הרה"ג ר' יצחק יהודא טרונק שליט"א קוטנא

— פון — פילהארמאניע-זאל לאדז. 20 נאַרוטאָוויטשע 20

וועלכער וועט האַלטען אַ רעפעראַט אויף דאָס טעמא: „צי איז די תורה געגעבן די אינטערעסען פון יודישען ארבייטער"?

בילעטען צום פרייז פון 75 גר. ביז 2.50 זל. צו בעקומען היינט אַ נאַנצען טאָג ביי דער קאַסע פון פילהארמאניע-זאל, נאַרוטאָוויטשע 20.

בעמערקונג: פאַר די פלעצער זענען מיר פעראַנטוואָרטליך פונ'ן צוגיקצאָהלען דאָס געלד.

דער באַלקאָן איז ספּעציעל רעזערווירט פאַר פרויען

דײַטשלאַנד גיט רוסלאַנד אַ נײַע הלואה

און זאָל דערפאַר געשטיצט ווערען דורך די סאָוויעטען אין גענף

לאָנדאָן, 25. (אַסאָ) „דיילי טעלעגראַף" רעדט אַרום אין אַ שאַרפער פאָרם די דײַטש-רוסישע בעציהונגען און די נײַע דײַטשע פּלענער וועגן אַ ווײַטערדיגער הלואה פאַר סאָוועט-רוסלאַנד אין דער הויך פון 40 ביז 60 מיליאָן פונט. פאַר 60 פּראָצ. פון דער דאָזיגער הלואה זאָל איבערגעהמען אַ גאַראַנטיע די דײַטשע רעגירונג.

די ציטונג בעהויפּטעט אַז ס'איז נאָך נישט געווען אַזאַ פאַל, אַז מען אָפּצאָהלען די ערשטע ראַטע פון אַ הלואה זאָל מען פּרטיילען אַ ווײַטערדיגע הלואה און פּרעגט אָן צו ס'איז מעגליך אַז די דײַטשען זאָלען זיך וועלען אַזוי שטאַרק אָנגאַזשירען פינאַנציעל נישט האָבענדיג דערפאַר בעקומען אַ צוזאָג אויף דער שטיצע פון דער דײַטשער פּאָליטיק אין גענף מצד סאָוויעטען-רוסלאַנד.

די ציטונג האַלט, אַז דײַטשלאַנד דאַרף זיך אָפּגעבען אַ רעכנונג פון דעם, אַז די סאָוויעטען וועלען אַ גרויסען טייל פון די גרויסע קרעדיטען פערוועגדען אויף אַ פײַנדליכער קאָמפּאַניע געגען ענגלאַנד.

בערלין, 25. (אַסאָ) „קעלנישע צײַטונג" אַרומרעדענדיג דעם אַרטיקעל פון „דיילי טעלעגראַף" דערמאָנט, אַז נישט לאַנג, ווען ס'האָט געהאַלטען בײַם איבערראַיסען די ענגליש רוסישע בעציהונגען, האָט טשעמבערלען געגעבען צו פערשטעהען דער דײַטשער רעגירונג, אַז דאָס ווײַטערדיגע ערמײַלען קרעדיטען פאַר סאָוועט-רוסלאַנד וועט בעטראָכט ווערען פאַר אַ נישט פרײַנדליכען אַקט בנוגע ענגלאַנד. די „קעלנישע צײַטונג" האַלט אַז דער אַרויסטריט פון „דיילי טעלעגראַף" איז אַ ווײַטערע וואָרנונג פאַר דײַטשלאַנד.

בערלין, 25 (אַסאָ) די דײַטשע נאַציאָנאַליסטישע צײַטונגען זאָגען אָן, אַז די דײַטשע רעגירונג וועט בקרוב אָנהויבען אַ נײַע פּאָליטישע אין דיפּלאָמאַטישע אַקציע וועגען עוואַקואירען דעם רהיין-גאַבעט. די צײַטונגען ברענגען ידיעות וועגען דער פּראָיעקטירטער דערנעהנטערונג צווישען ענגלאַנד און פראַנקרײַך. דער „טאָג" שרײַבט, אַז אויב די דאָזיגע ידיעה ווערען דער דערמאָהנטער דערנעהנטערונג זאָל זיך אַרויסווײַזען פאַר אמת, איז די נאַנצע אויסלענדישע פּאָליטיק פון דײַטשלאַנד צוזאַמען מיט לאָקאַרנאָ און מיט דער פּעלקער-ליגע בעדראָהט אין דער העכסטער שטופע.

וועגען דער ענגלישער פּאָליטיק בנוגע ארץ-ישראל.

ירושלים, 25 (טעל. יט"א) דער דירעקטאָר פון דער יור. טעלעגראַפען אַגענטור אין ארץ ישראל יעקב לאַנדאַו איז אויסגענומען געוואָרען דורך לאָרד פלומער אין דורך דעם הויפּט-סעקרעטאַר פון דער ארץ-ישראל-רעגירונג.

בעת די געשפּרעכען זענען בעריהרט געוואָרען די דיסקוסיעס פּראָבלעמען פון דער ענגלישער פּאָליטיק בנוגע ארץ-ישראל.

ארגענטינער יודישע קאָלאָניסטען-קאָאָפּעראַטיוו קויפט אַ גרויסען שטח לאַנד פאַר אַ נײַע קאָלאָניע.

בוענאָס-איירעס, (י.ט.א.) דער קאָאָפּעראַטיוו פון יודישע קאָלאָניסטען אין ארגענטינע „גרענאַכעראָם אוניטאַס" האָט זיך פערשאַפט די נויטיגע סומען, כדי צו קויפען אַ גרויסען שטח לאַנד, אויף וועלכען עס זאָלען קאָנען קאָלאָניזירט ווערען די זיהן און אײַדעמס ווען אין בעקומען ערד-שטחים, וואָס וועלען זיך גרעניצען מיט די פעלדער פון זײַערע פעלטערען.

8.680 העקטאַר לאַנד און גרעניצט זיך מיט די פעלדער פון די ריווערער יודישע קאָלאָניסטען. די לאַנד פון לאַנד איז אין אַלע פרטים די בעסטע און די קאָלאָניסטישע זיהן און אײַדעמס ווען לען בעקומען ערד-שטחים, וואָס וועלען זיך גרעניצען מיט די פעלדער פון זײַערע פעלטערען.

טשעכישע רעגירונג שטיצט יודישע נשרפים.

פראג, 25. (טעל. י.ט.א.) די טשעכאָ-סלאָוואַקישע רעגירונג האָט אַסיגנירט 5,000 קרוין אויף שטיצע פאַר די יודישע נשרפים פון שטעדטיל יאַנביגאַ. די רעגירונג גיט אויך אומזיסט צו מאַטעריאַלען אויף צוריקאויפבויען די חורבות. דער „דזשאָינט" האָט אויך צוגעשיקט 1,000 דאָלאַר פאַר די נשרפים.

אַ יודישע צײַטונג אין קובא

האַוואַנאַ, 25. (טעל. י.ט.א.) דאָ האָט אָנגעהויבען צו ערשײַנען אַ יודישע צײַטונג בעווידמעט די אינטערעסען פון די עמיגראַנטען. די צײַטונג ווערט אַרויסגעגעבען דורך הירש שאַפּירא.

צוזאַמענפאַהר פון בול-גאַרישע „בני ברית".

סאָפיא, 25. (טעל. י.ט.א.) דאָ האָט זיך געעפענט דער לאַנד-צוזאַמענפאַהר פון די בולגאַרישע „בני ברית" פערבאַנדען. אויפן סדר היום שטעהן אַקטועלע יודישע פראַגען.

בולגאַרישע רעגירונג שטיצט אַ יודיש יתומים-הויז.

סאָפיא, 25. (טעל. י.ט.א.) די בולגאַרישע רעגירונג האָט אַסיגנירט 200,000 לעווא לטובת דעם יודישען יתומים-הויז אויפן נאָמען פון דער צאַריצא לעאָנאָרא

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.
קאַנסולטאַציאָנס-אָפּטיק 9 טעלעפאָן 27-81
שאַרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעסנינע זגרושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med. H. LUBICZ
צענטראַליאַנע 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר זהיט, הענערישע און פרויען-שוועכע קראַנקהייטען.
אין צוריקגעקומען.

מעלדונג-טיש קרעטשמער-לעטען (האַר-אויספאַל) נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 שטונד

אַ סכנה פאַר יודען נישט רומענישע בירגער, וואָס וואוינען אין רומעניען.

בוקאַרעשט, 25 (טעל. יט"א) דער רומענישער אינערן-מיניסטער האָט פערפאָרדענט אין משך פון חודש יוני אַדורכצופירען אַ רעוויזיע איבער די דאָקומענטען, וואָס גיבען דאָס רעכט צו וואוינען אויף דער רומענישער טעריטאָריע פאַר נישט רומענישע בירגער.

די דאָזיגע פערפאָרדנונג איז אַן אַ סכנה פאַר די יודען, וואָס זענען נישט קיין רומענישע בירגער.

אַרטיסטען יעקב און יוכבד וויסליץ אַרויסגעשיקט פון רומעניען.

טשערנאָוויץ, 25 (טעל. יט"א) די רומענישע פּאָליטישע פּאָליציי האָט אין טשערנאָוויץ אַרעסטירט די יודישע אַרטיסטען פון דער ווילנער טרופּע יעקב און יוכבד וויסליץ.

נאָך אַ קורצען פערהער זענען די אַרטיסטען אַרויסגעשיקט געוואָרען פון רומעניען.

אַרבײַטער-פּראָדוציר-קאָאָפּעראַציע אין תל-אביב

תל-אביב (יט"א) אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פונם תל-אביב'ער אַרבײַטער-ראַט איז אָנגענומען געוואָרען אַ בעריכט וועגען דער טעטיגקייט פון דער קאָאָפּעראַציע-אָבטײַלונג בײַם אַרבײַטער-ראַט. לויט'ן בעריכט זענען אין חודש פעברואַר געווען טעטיג אין תל-אביב 37 אַרבײַטער-פּראָדוציר-קאָאָפּעראַטיוון (5 מעטאַל, 4 עלעקטריציטעט און אינסטאַלאַציע, 4 בעקליידונג, 1 סטאָלערײַ, 4 טראַנספּאָרט, 1 שניידערײַ, 4 פאַבריקאַציע פון בוי-מאַטעריאַלען, 1 רימערײַ, 1 צופות און שפּיץ, 2 בעקערײַען, 2 פריזיר-קאָאָפּעראַטיוון, 1 פישערײַ, 2 רעסטאָראַנען, 1 וועשערײַ 1 איבערזעצונגס-ביורא און 1 קאָאָפּעראַטיוו פאַר ספּירט-אויסאַרבײַטונג).

אין די אויבן-אויסגערעכענטע קאָאָפּעראַטיוון זענען געווען בעשעפטיגט 572 אַרבײַטער. דער אינוועסטירטער קאַפּיטאַל מאַכט אויס 20,100 פונט. די חודש-פּראָדוקציע בעטראָגט דורכשניטליך 7000 פונט. 70 פּראָצענט פון דער פּראָדוקציע ווערט פערקויפט אויף קרעדיט און נאָר 30 פּראָצ. פאַר מזומן-געלד. צוליב די קרעדיט בענרעצונגען נעמען זיך איצט די אַרבײַטער פון פּראָדוציר-קאָאָפּעראַציע אין אַ שווערער לאַגע.

פון נאַציאָנאַליטעטען-ראַט אין ווייסרוסלאַנד.

מאָסקווע, 25 (טעל. י.ט.א.) דער סעקרעטאַר פון דער יצווסעקציע אין ווייסרוסלאַנד היילין איז אויז געקליבען געוואָרען אַלס מיטגליד פון צענטראַלען עקזעקוטיוו פון נאַציאָנאַליטעטען-ראַט.

אַלס קאַנדידאַטען זענען אַריין: קרעשין און כאַטעל דער פאָרזיצער פון אוקראַנישען „בעסקול".

מאַרטין בובער אין ארץ-ישראל.

ירושלים, (י.ט.א.) אין ארץ-ישראל ווילט איצט דער בעקאַנטער יודיש-דײַטשער דענקער מאַרטין בובער. אין אַ געשפּרעך מיט אַ צײַטונגס-קאָרעספּאָנדענט האָט מאַרטין בובער ערקלערט, אַז ער איז געקומען קיין ארץ-ישראל אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין לאַנגיעהריגער אַרבײַט אויבער דער דײַטשער איבערזעצונג פון דער ביבעל. די דאָזיגע איבערזעצונג דאַרף זיין אַ וויסנשאַפטליכע, ער וועט זיך בעמיהען איצט אויפצוגעבען דעם גייסט פון תנ"ך און נישט נאָר ווערטליך איהם איבערזעצען.

מאַרטין בובער רעכענט פערברענגען אין ארץ-ישראל 6 וואָכען. ד"ר בובער האָט ערקלערט, אַז ער איז אַנ'אָנהענגער פון דער פערבײַטערונג פון דער יודישער אַנענק.

מוטערס!
פאַרלאַנגט אין דיי אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקען דעם היגיענישען פּודער פאַר קינדער
„Puder Dzidzi"
(מיט'ן העהנדל) 7571
וועלכער דערהאַלט דעם קינד'ס קערפּער אין געזונדהייט און ריינקייט.
אַ שאַכטעל 60 גראַשען.

Dr MED.
ROMAN BORNSTEIN
wyjechał. 807

רחיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּיעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, זאַלסט אים זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פאַרטער, דורכגאַנג זאַכאַדניא 52, וואו מ'הערט ערלעדיגט אין געשריבען אַלערליי ביטעם לויט'ן אַנטפּער, קלאַזולעס, זאַבעזפּיטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאַזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, ווענען פעלער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדע, ביטעס ווענען דירה אין אַנשטאַנד ראָוועמעס אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערעסיעס, אַקטען דאַראַוניעס, קאַרנע ספּראָוועס, חז אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאַדניא 52
שנעל, רעיעל און בילינ!

ביליג און גוט!
ספּאָרט-וואָגען . . . . 58.— זל
קינדער-בעט מיט ניקל און שאַטן, מאַטראַץ 65.— „
פעלד-בעט מיט ווענטל-עך ווייס אָדער ברוין 15.— „
פאַדערט איבעראַל!
פון דער פירמע **פעלד-בעטען**
„PALMA-PATENT"
לאַדז, פּולנאַצנאַ 24, טעל. 31-85,
הורט. פאַר רעיעלקייט גאַראַנטירט. דעטייל.

מעבעל
שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-אײַנריכטונג, קוכען-מעבעל
אַלעס אײגענע אויסאַרבײַטונג!
קאָנקורענץ-פרײַזען! צו בעקומען בײַ דײַ בעסטע בעדינגונגען!
פּלאַסעוויטש און רעכט, פּעטריקאָווער 145 (אין הויף).

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָוואַ 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציעל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע.
בעהאַנדלונג מיט קוטשרן-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פרי און פון 5 — 8 אָוונד

LEKARZ-DENTYSTA צאַהן-אַרצט
St. GELBERG
זאַכאַדניא 15, טעל. 31-08
תּלמיד גאַנץ פערגאַלעסיגטע צייהן און מאָגד-קראַנקהייטען. צעטן-ציהונג אָהן שמערצען, הילף מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע צייהן. נעהמט אָן פון 9—12 פאָרמיטאָג און פון 3—7 אַ זייגער אָוונד. בילינע פּרײַזען. 1481

פערקויפט נישט אײַערע דיוואַנעס
44 מעבעל 44
פּעלצען, נײַ-מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אז. וו. בעפאַר איהר איבערצײַנט אײַך נישט בײַ די פירמע.
44 Ch. ŁAZNIK 44
גדאַנסקע (דלונא)
בעמערקונג: בײַ מיר אין שטענדיג אויף לאַגער פערשידען
מעבעל, שיי גומע אויז ביליג!

דאַנטיסט און צאַהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 כאַנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע אַרט פון 9 פרי ביז 8 אָוונד.
פּרײַזען ביליג! אַרבעטונג אָהן געצאָהלט

די מאָדערנסטע
לאַמפּען
פאַר שפּײַז-צימערן
אין כאַבינעטען
קויפט זיך אַמבעסטען צו פאַבריקס-פּרײַזען
בײַ ש. פ. שמאַלעוויטש
פּאָלודניאָוואַ 8.
בעמערקונג: עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי איבעראַרבײַטונג פון גאַז אויף עלעקטריש, אויך אָקסעדירט. 1323

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
26. אַפּריל. 1927

דער בענריף

און זיין אויסטייטשונג.

דאָס וואָרט „גלייכבערעכטיגונג" ווערט הוי ווייטער אַלץ אָפטער איבערגעחזר'ט אין דער געענטליכקייט–זי, די פאַפּירענע גלייכבערעכטיגונג פון די בעציאַנאַלע מינדערהייטען אין פערשידענע לענדער, דינט, אַלס דונער־אַפּליטער פון אַ כל'ערליי אויסברוכען פון אויפגעצאָרנטען צווויסען, און די צביעות פון פיל אויפגעקומענע בעהערשער פון דער איצטיגער סיטואַציע אין בעזונדערע וועלטען און וועלטעלען, מלוכות און מלוכה'לעך פערשלייערען זיך אין שלייערן פון רוהיגען צווויסען, און ווייזען פאַר די דערצאָרענטע דעם פאַנצער מיט דעם אויסנראַווירטען קאָנסטיטוציע־תואר:

– ס'טייטש, איהר זעהט דאָך, ביי אונז איז דאָך גלייכבערעכטיגונג!

גוט–גלייכבערעכטיגונג! אין די פערשידענע קאָנסטיטוציעס פון פערשידענע מלוכות הנ'רעלט זיך טאַקי אַזאַ בצ־גריף, אָבער די אינטערפּרעטאַציע, די אויסטייטשונג פון איהם איז תמיד אַ פער'פלפול'טע–אַ כתירה'דיגע.

און וואָס האָבען מיר דאָ טאַקי לאַנג צו זוכען ביישפּילען אין ווענדען די אויפמערקזאַמקייט אויף ווייטע שטחים, אַז אָט נים מען אונז איבער אַזאַ העכסט־כאַראַקטעריסטישען פּרט פון אַ נייעם מושל פון אַ לענדעל, וואָס ליגט ביי אונז „אונטערן נאָז" אַזויזאָגען:

דער ליטווישער פּרעמיער וואַלדעמאַראָס האָט אין אַ געשפּרעך מיט אַ צייטונגס־מיטאַרבייטער ערקלערט, אַז ער אָנערקענט די רעכט פון די נאַצ. מינדערהייטען נאָר בתואר, אַז זיי זאָלען נישט האָבען קיין דעצידירענדע ראָליע און איינפלוס אין ליטווישען מלוכה'לעבען, און אויך נישט אויף דער עקזיסטענץ פון דער רעגירונג.

דאָס הייסט, אַז די נאַצ. מינדערהייטען האָבען אין ליטע גלייכע רעכט, אָבער זיי זענען–נישט גלייכבערעכטיגט.

וואָרום, אַז מיר זאָלען דעם ביישפּיל אילוסטרירען מיט אַ פשוט'ער מאַטעמאַטישער פאָרמולע, ווי 2 (רעגירונגס־ריכטונג) פּלוס 2 (אָפּאָזיציע) און 1 (די ציפער, לאָמיר אָנגענעהמען פון נאַצ. מינדערהייטען) האָט נישט דאָס רעכט דעצידירען אָדער משפיע זיין–איז זי, די דאָזיגע ציפער, ממילא, רעכטלאָז. און ס'קאָן שוין דאָ גאָר נישט זיין קיין גלייכע רעכט.

וואָס קאָנען מיר אָבער האָבען פאַר אַ טענות צו דער קליינישקער ליטע, אַז גרעסערע און סיוכד'דיגערע לענ־דער פערשטעהען נישט די קאָנסטיטו־ציאָנעלע גלייכבערעכטיגונג פון זייערע בירגער אַנדערש...

נאָר נישט! אויף דער אומגערעכטיג־קייט איז קיין תירוץ נישטאָ, און אַז עמיצער פרעגט קשיות אָדער דערצעהלט מעשיות פון חדר איז מען זיך נוהג אויפ'ן שטייגער – כן עשה וואַלדעמאַ־ראָס: אַ יידישער זשורנאַליסט האָט דערצעהלט, אַז מ'האָט דערשאָסען אין ליטע דעם סאָציאַליסטישען טוער, מלמד־האָט מען איהם געגומען דעם זשורנאַ־ליסט, און אַרויסגעשיקט.

איצט, אַז די ליטווישע יודען דער־צעהלען אונז ווענען דעם שטאַנדפּונקט פון זייער פּרעמיער־מיניסטער, דאַרף מען זיי אויך נעהמען און אַרויסשיקען.

יודען טאָרען דאָך נישט דעצידירען און בעאיינפלוסען די טיפע חכמה פון זייערע רעגירונגס־לייט...

מן.

Dr. H. RAKOWSKI
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך אַ־ינ־ערגעצויגען פון
זאוואַדזקאַ 25
אויף זאוואַדזקאַ 8,
פראָנט, 1. שטאָק, טעל. 37-34. 101

שאפירא איז גרייט צו פערלירען זיין פערמעגען

כדי זיך רײַנצוואַשען פון פאַרד'ס בעשולדיגונג.

ניו־יאָרק, (י.ט.א.) אַדוואָקאַט שאַ־פּירא, וועלכער האָט פערפיהרט דעם פּראָ־צעס געגען פאָרד'ן פאַר רכילות, האָ־דערנדיג אַ מיליאָן דאָלאַר אַנטשעדיגונג, האָט אין אַ געשפּרעך מיט זיינע פריינד ערקלערט, אַז־וואָס ער האָט פערפיהרט דעם פּראָצעס ער איז נישט אויסען פאָרד'ס געלד, ער וויל נאָר בעווייזען זיינע שקרים. שאַפּירא זאָגט, אַז ער איז אַ פאָטער פון 4 קינדער, ער וויל נישט, אַז זיינע קינדער זאָלען אויסוואַקסען מיט דעם געדאַנק, אַז זייער פאָטער איז אַ שווינדלער. ער האָט זעהר פיל פריינד און וויל אויך נישט, אַז די פריינד זאָלען האָבען אַ פערדאַכט אויף זיין צרליכקייט.

ווען ער האָט פערפיהרט דעם פּראָ־צעס, האָט שאַפּירא ווייטער געזאָגט, האָט ער געוואוסט, אַז דאָס וועט איהם אָפּקאָסטען זיין גאַנץ פערמעגען. עס איז אַ זעהר שווערע זאַך זיך צו פער־מעסטען מיט פאָרד'ן אין געלד־זאַכען. ער איז אָבער גרייט צו פערלירען זיין גאַנץ פערמעגען, אַבי אָפּצוהיטען ריין זיין נאָמען. ער האָט געהאַלטען, אַז אַלס איינער פון די, וואָס האָבען אָרגאַ־ניזירט די פאַרמער־קאָאָפּעראַטיוען מוז ער אַרויסטרעטען געגען די בעשולדי־גונגען פון פאָרד.

הענרי פאָרד האָט געוואָלט צונעהמען אַ יודישען שותף.

אייזיק אָפּעלבוים האָט דאָס נעשעפט נישט געלויגט.

דעטראָיט. (י.ט.א.) אין דעטראָיט געפינט זיך אַ יוד, וואָס רופט הענרי פאָרד–הענרי און וועמען פאָרד רופט־אייזיק. הענרי און אייזיק זענען געהען גאַהענטע פריינד מיט 25 יאָהר צוריק. איידער פאָרד האָט געעפענט זיין ער־שטע פאַבריק איז ער געקומען צו זיין פריינד אייזיק אָפּעלבוים און איהם געבעטען ער זאָל ווערען מיט איהם אַ שותף אין זיין געשעפט. ער האָט פון איהם געפאָדערט דריי טויזענד דאָלאַר. אייזיק אָפּעלבוים האָט זיך ווענען דעם פאָרשלאָג בערעטען מיט זיין פרוי און זי האָט איהם געראַטען, אַז אַנשטאָט צו ווערען אַ שותף מיט הענרי פאָרד, זאָל ער איהם בעסער לייהען דאָס געלד.

אייזיק אָפּעלבוים איז היינט 70 יאָהר אַלט. און איז זעהר רייך.

*

באָסטאָן. (י.ט.א.) הענרי פאָרד, דער אויטאָמאָביל־מאַגנאַט. וועמען אהרן שאַפּירא פון משיקאַגאָ קלאָגט אויף אַ מיליאָן דאָלאַר ענטשעדיגונג פאַר אַנטיסעמיטישע רכילות – מאַכט נאָך אַלץ אַ שעה'ן לעבען, אין יאָהר 1926 האָט פאָרד פערדינט 89 מיליאָן מיט 940 טויזענד דאָלאַר.

עקספּערטען האָבען אויסגערעכענט הענרי פאָרד'ס הכנסות פון אַ יעהר־ליכען חשבון, וואָס דער אויטאָמאָביל־מאַגנאַט האָט צוגעשטעלט דער געהע־ריגער מאַכט.

וויען איז אויף נישט קיין אויסנאהם

די שטאַדט־פערוואַלטונג פון וויען אין די יודישע בעפעלקערונג.

וויען. (י.ט.א.) דער סאָציאַליסטישער ביזלעטין פון וואָהל־קאָמיטעט פון דער „יודישער ליסטע" ברענגט פאָלגענדע ציפערן און אינפאָרמאַציעס וועגען דער בעהאַנדלונג פון דער ווינער יודישער בעפעלקערונג דורך דער סאָציאַל־דע־מאָקראַטישער שטאָדט־פערוואַלטונג:

אין אַלע ווינער פאָלקס־שולען גע־מינט זיך נישט קיין איין יודישער פאָלקס־שול לעהרער, מיט'ן אויסנאַהם פון די לעהרער פון דער יודישער רע־ליגיע, וועלכע קענען נישט זיין קיין קריסטען. אַלס דירעקטאָרען פון פאָלקס און בירגערשולען מיט אַ מעהרהייט פון יודישע קינדער געפינען זיך אין גאַנץ וויען אַלץ 4 יודען.

די אויסהאַלטונג פון פריוואַטען יו־דישען שול־וועזען דורך דער יודישער קהלה, דורך בעזונדערע קוראַטאָריומס, שטיפטונגען, נאַציאָנאַלע און קאָנפעס־יאָנעלע אינסטיטוציעס וכדומה קאָסט דער ווינער יודישער עפענטליכקייט 14 מיליאָרד קראָנען יעהרליך. די שטאָדט־פערוואַלטונג פון וויען שטייערט נישט ביי אפילו קיין איין קראָן בשעת די משעכישע פאָלקס און בירגער־שולען ווערען דורך דער שטאָדט אינגאַנצען אויסגעהאַלטען.

אין יאָהר 1926 האָט די שטאָדט־פערוואַלטונג פון וויען בעשטימט בערך אַ מיליאַרד קראָנען סובווענציעס פאַר פערשידענע סאָציאַל־און טורן־פעראיינען אָבער אפילו קיין איין קראָן נישט פאַר דער יודישער סאָציאַל־בעוועגונג.

די שטאָדט פערוואַלטונג בעשעפטיגט 34,000 בעאַמטע, אָנגעשטעלטע און אַנ־דערען אַרבייטס־פערסאָנאַל, דערפון בסך־הכל 170 יודען, דאָס הייסט אַ האַלבען פּראָצענט. די ווינער שטאָדט־פערוואַלטונג האָט אין די לעצטע יאָהרען אויפגע־בויעט פון שטייער־געלדער 30,000 וואוי־נונגען. דערפון האָבען בלויז 250 יודען בעקומען דירות. אָבער די סטאַטיסטיק פון די רעגיסטרירטע ווינער וואוי־נונגס־בערעכטיגטע ווייזט אָן 13,000 יודען אויף דער אַלגעמיינער צאָהל פון 56 טויזענד וואוינונגס־בעדערפטיגע.

דערביי בעוויזט אַ רויהע אָפּשאַטונג פון די יעהרליכע שטאָדטישע הכנסות פון צוויי בילייאָן קראָנען, אַז די ווינער יודישער בעפעלקערונג צאָהלט אויף איהר טייל בערך 500 מיליאָרדען שטאָ־טישע שטייערן, דאָס הייסט 25 פּראָצ. פון גאַנצען אייגקומען, הגם זי בעטרעפט נאָר 12 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג.

איז נאָרוועגען ווערט נישט איינגעפיהרט קיין שחיטה־פערבאָט.

גענף, 25 (טעל. י.ט.א.) פון שטאָק־האָלם איז מען מודיע, אַז דער פּראָ־יעקטירטער שחיטה־פערבאָט ווערט אין נאָרוועגען נישט איינגעפיהרט.

דער מיניסטאָרען־ראַט האָט ביים פעסטשטעלען דאָס נעזעץ וועגען בהמות שחיטה, בעשלאָסען, אַז אין אויסנאַהם פאַלען זאָל דער קעניג דע־צידירען, אַזוי, אַז עס וועלען נישט געמאַכט ווערען קיין שטערונגען ביי דער יודישער שחיטה.

ענטדעקט א באנדע פרויען־הענדלער איז בעסאראביען.

„מוהמע" אדעל גוכמאן פערקויפט מיידלעך קיין יאס' און גאלאץ.—„אמעריקאנער גאסט" אין קישענעוו

גאַנץ בעסאַראַביען קאָכט איצט מיט דער געהיימער באַנדע פון פרויען־הענדלער, וועלכע איז ענטדעקט גע־וואָרען דורך דער פּאָליציי.

נאָך צוריק מיט עטליכע חדשים האָט קישיניעוו געטומלט מיט אַ פרוי, וואָס איז פלוצים אַרויס פון זינען. איז אַרומגעלאָפען איבער די גאַסען און גע־שריגען: וואו איז מיין טאָכטער? כאַפּט לעוועזאָן'ען, דעם מערדער! און אַזוי ווי מען האָט ביי איהר נישט געקענט דערגעהן קיין טאָלק, וואָס מיט איהר טאָכטער האָט פּאַסירט און ווער איז דער לעוועזאָן, וועלכען זי זוכט אַזוי שטאַרק, האָט מען זי איבערגעפיהרט אין דול־הויז, וואו זי געפינט זיך ביז היינטיגען טאָג. עס איז אָבער בעשערט געווען, אַז די גאַנצע געשיכטע זאָל אויפגעדעקט ווערען, און עס זאָל אַרויס־שווימען די שרעקליכע טראַגעדיע, וועל־כע האָט אַזשמעטערט פיל לעבענס פון יודישע טעכטער אין בעסאַראַביען.

שוין לאַנג, אַז די פּאָליציי אין יאַסי האָט געוואָרען אַ'אויג אויף איינע אַ פרוי, וועלכע קומט אָפט צופאָהרען אין יאַסי מיט דריי־פיער „טעכטער"... זי געהט אום מיט זיי איבער די קראָמען און קויפט פאַר זיי פערשידענע קליי־דער, פערפומען און אויך ציהרונג. אָבער קיינעם איז נישט געקומען אויפ'ן געדאַנק, אַז די פרוי, וועלכע טראָגט אַ פאַרוק אויפ'ן קאָפּ, זעהט אויס ווי אַ־ל־טכטע רביצין און איז זעהר בעשיידען, זאָל זיין איינע פון יענע געוויסע סוחר־טעס, וועלכע ליפערען לעבענדיגע סחורה אין די קאָנסטאַנטינאָפּאָלער און אַרגענ־טינער שאַנד־הייזער.

טרעפט זיך אַ געשיכטע און די פרוי נוקמאַן (די „רביצין") קומט קיין יאַסי מיט אַ „טאָכטערל" פון אַ יאָהר 15–16, אַ שעהנע, אַ שלאַנקע, אַ גראַציעזע. זי איז מיט איהר פערפאָהרען אין האָטעל „טראַיאַן" – איינער פון די ערשטקלאַ־סיגע האָטעלען – און דאָרטען האָט זי איבערגעגעבען איהר „טאָכטער" ז. סאָ־פאַוויטש, אין די הענד פון אַנ'עלטערען מאַן, וועלכער האָט זי געדאַרפט אָפּ־איהרען אין פאַריז...

ביינאַכט איז די מוהמע פערשוואונ־דען און דער אומבעקאַנטער האָט זיך גענומען פאַר זיין געוועהנליכער אַר־בייט: איינרעדען דעם פריילין סאַפּאָ־וויטש, זי זאָל זיך איהם איבערגעבען, און דאַן וועט איהר זיין גוט, נאָך בע־סער ווי ביי דער מוהמען גוקמאַן.

דאָס פריילין סאַפּאָוויטש האָט גליין פערשטאַנען, אַז זי איז דאָ ביטער פריינגעפאַלען, און אַז מען וויל זי פער־קויפען אין אַ שאַנד־הויז. זי האָט תחילת געפּרובט פּראָטעסטירען און סטראָשען, אַז זי וועט אויפהויבען אַ געוואַלד, אָבער דער אומבעקאַנטער איז נישט איבערראַשט געוואָרען און גליילגילטיג געענטפערט, אַז ער שרעקט זיך פאַר גאָרנישט, ווייל, פרשטענט, איז די פּע־ליציי אויף זיין זייט, און אויב זי וועט מאַכען אַ טומעל, וועט זי זיך נאָך פיל ערגער מאַכען. מען וועט זי שלאָגען ביז טויט און ערשט נאָכדעם וועט ער זי פערקויפען אין איינעם פון די ערג־סטע שאַנד־הייזער; צווייטענס, האָט ער נישט מורא פאַר איהר, ווייל זי געפינט זיך ביי איהם אין נומער, און אַנ־אַנשטענדיג פריילין געהט קיינמאָל נישט צו קיין פרעמדען מאַן אין נומער ביינאַכט.

פריילין סאַפּאָוויטש האָט זיך פאַרט נישט געלאָזט איבערredען, און ווי נאָר דער פרויען־הענדלער האָט פע־רענדיגט די ווערטער, האָט זי געכאַפּט די פלאַש מיט וואַסער, וואָס איז גע־שטאַנען אויפ'ן טיש און עס אַראָפּגע־וואָרפען דורכ'ן פענסטער, וואָס געהט אַרויס אויפ'ן גאַס. די שויבען האָבען זיך צוקנאַקט, און שמיקער גלאָז זענען מיט אַ קלינגעריי געפאַלען אויפ'ן טראָ־טואַר, וואו עס זענען פערבייגעגאַנגען אַ סך מענשען. די זאַך איז געווען אויפ־פאַלענד, און פּאָליציי איז אַריין אין האָטעל. מען האָט ביידען, אי דעם אַל־פּאָנס אי דאָס פריילין סאַפּאָוויטש, אָפּגעפיהרט אין פּאָליציי, וואו עס האָט זיך אויפגעדעקט די גאַנצע געשיכטע.

פריילין סאַפּאָוויטש האָט דערצעהלט, אַז זי איז אַנ'אָרכיעווער, נאָר אַזוי ווי זי האָט געהערט, אַז פיל מיידלעך פאָהרען אַוועק אין פאָריז, וואו זיי אָר־דענען זיך איין נישט שלעכט, און אַז אין בעלץ געפינט זיך אַזאַ ביורא, וועל־כע שיקט איבער די עמיגראַנטקעס אין פראַנקרייך, איז זי אויך אָפּגעפאָהרען קיין בעלץ. דאָרט האָט זי זיך בעקענט מיט פרוי גוקמאַן, וועלכע האָט זיך אונטערגענומען אַליין זי צו בעגלייטען ביז יאַסי, ווייל אַזאַ שעהן מיידעל איז געפעהרליך צו לאָזען פאָהרען אַליין אין וועג און אין יאַסי האָט די פרוי גוקמאַן זי פערקויפט אין האָטעל.

לויט אַ טעלעגראַפישע פערראָרדנונג פון פּאָליציי איז גוקמאַן אַרעסטירט גע־וואָרען אין בעלץ. ביי דער אויסאָר־שונג האָט מען זיך דערוואוסט איינצעל־הייטען פון דער טראַגעדיע, וועלכע האָט געפיהרט צו חיה וואַסערמאַנ'ס משוגעת.

עס צייגט זיך אַרויס, אַז נאָך צוריק מיט אַ יאָהר האָט די „מוהמע" גוקמאַן פערוואָרפען איהר נעץ אויף חיה וואַ־סערמאַנ'ס טאָכטער – זעהר אַ געראָ־טען מיידעל. צו דעם צוועק איז זי אַליין געקומען צו פאָהרען אין קישינעוו, האָט זיך בעקענט מיט וואַסערמאַנ'ס אַ קרובה, און יענע האָט זי אָריינגע־פיהרט צו וואַסערמאַנ'ען אין הויז. נוק־מאָן האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס שדכנ'־טע און האָט פאָרגעשלאָגען פאַר ח'ה'ס מיידעל אַ גרויסאַרטיגען שידוך.

זי האָט דערצעהלט, אַז נישט לאַנג איז אַהער פראָפעסאָר אַ יונגערמאַן פון אַרגענטינע מיט'ן נאָמען ג. לעוועזאָן, וועלכער זוכט אַ באַלעבאַטיש קינד פאַר אַ כלה. ער זוכט נישט קיינגדן, ווייל ער איז אַליין זעהר רייך, ער פערמאָגט אין ניו יאָרק אייגענע הייזער און פיהרט גרויסע געשעפטען, אָבער ער וויל נישט חתונה האָבען פאַר די הייגטיגע אַמע־ריקאַנערינס, נאָר פאַר אַ קינד פון דער אַלטער היים.

חיה האָט געשטעלט אויף איהר קרובה און זיך אָנגעפאַנגען צוצוהערען צו נוקמאַנ'ס רייד. בעזונדערס, אַז די לעצטע האָט ערקלערט, אַז קיין שדכנות־געלד נעהמט זי נישט ביי כלה'ס צד. ווייל דער חתן אַליין וועט זי שוין בעפרידיגען.

אין אַ פּאָר וואָכען אַרום איז געקומען אין קישינעוו דער חתן, – אַ שעהנער, שלאַנקער יונגערמאַן, זעהר עלעגאַנט געקליידעט, מיט בריליאַנטענע ריגען אויף די פינגער,–און האָט אָנגעהויבען שמועס'ען וועגען מאַכען אַ תנאים.

די אַלמנה, ווי אויך איהר טאָכטער זענען געווען אויפ'ן זיבעטען הימעל פון גליק אַ קליינגיקייט – אומגעריכט האָט זיי גאָט אַריינגעשיקט אין שטוב אַריין אַזאַ אוצר'דיגען יונגעמאַן...

מען האָט געמאַכט אַ קוס־מאָל מיט אַלע פּיטשעוועקעס, דער חתן האָט דער־

(ענדע זעה 7־טע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט
26. אַפּריל 1927.

דאָס לאָדזער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
26. אַפּריל 1927.

26
דינסטאָג
כד
ניסן תרפ"ז

אַפּריל
זון-אויפגאַנג 5.37
זון-אונטערגאַנג 5.50
לענג פון טאָג. 12,13

לאָדז איז אויסגעמיטן געוואָרן בײַ די רעגירונגס-פעשטע-לונגען.

(ס) די אינטענדאַנטור ביים קריגס-מיניסטעריום האָט עהערנעכטן גמאַכט בעשטעלונגען ביי אַ רייה ביאַליסטאָקער פעקסטיל-פאַבריקען אויף סחורה פאַר'ן מיליטער אויף אַ סומע פון אַנ'ערך 100 טויזענד זלאָטעס.

ביי די דאָזיגע בעשטעלונגען האָט מען איינגעצאָגן אויסגעמיטן לאָדז.

קאָנסטאַנטין באַלמאָנט קומט קיין לאָדז.

היינטיגע וואָך קומט צופאָהרען קיין לאָדז דער בעקאַנטער רוסישער דיכטער קאָנסטאַנטין באַלמאָנט, וועלכער ווערט אויפגענומען אַלס גאַסט פון לאָדזער פּרעסיסטישען קלוב.

דער דיכטער וועט האַלטען אַ פאָרלעזונג אין „מילהאַרמאָניע".

איז די אָפּטייסעז.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ס) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָלגענדע אָפּטייקען: עפּשטיין (פעטריקאָווער 225); באַרטאָשעוויטש (פיעטרקאָווער 95); ראָזענבלום (ציגעל-גאַס 12); גאָרפיין (וווסקאָדניע 54); קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

פערשידענעס.

(ס) ווי מיר דערוויסען זיך וועט היינט פאָרקומען אַ זיצונג פון „קאָלאָ נאַראָדאָווע" וועגען בעשטימען אַ קאַנ-דידאַט אויפ'ן אָרט פון ערמאָרדעטען פּרעזידענט צינאַרסקי.

פון געריכט.

אַ כאַמיסאַריאַט סעקרעטאַר — אַ שוינדלער.

(ב) געכטען איז אין לאָדזער קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען דעם סעקרעטאַר פון 9. קאָמיסאַ-ריאַט אָסוכאָווסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אַז ער האָט זיך צוגענומען עטליכע טויזענד זלאָטעס, וועלכע ער האָט מיט צוואַנג איינקאַסירט ביי דער פירמע ד. פּיקס פאַר'ן פערזיכערונגס-אַמט אין לעמבערג.

דאָס געריכט האָט איהם פער'משפט אויף אָנדערהאַלבן יאָהר טורמע.

סט. וואַיששעכאָווסקי פאַר'ן געריכט.

(ב) דאָס לאָדזער קרייז-געריכט האָט נעכטען פער'משפט אויף אַנדערטהאַלבן יאָהר טורמע און צו פערלירען די רעכט דעם געוועזענעם קאַסירער פון דער 2. קראַנקען-קאַסע-לעטשניצע סטאַניסלאַוו וואָימשעכאָווסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט אין מאַכען מאַלווערזאַציעס אויף אַ סומע פון 2,206 זלאָטעס.

פאַר פערשפּרייטען פאַלש געלד.

(ב) נעכטען האָט דאָס לאָדזער קרייז-געריכט בעטראַכט דעם פּראָצעס געגען: משעסלאַוו גליווינסקי און ראָמאַן גוג-לענשיקיעוויטש, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין פערנעהמען זיך מיט פערשפּרייטען פאַלש געלד.

דאָס געריכט האָט פער'משפט: גליווינסקי'ן אויף 6 יאָהר און וואָלענטשי-קיעוויטש'ן אויף 5 יאָהר שווערע טורמע און צו פערלירען די רעכט.

(ס) ווען וואָלענטשיקיעוויטש האָט נעהערט דעם אורטייל האָט ער אויס-געשריגען: „מ'דאַרף אויסמאָרדען דאָס געריכט, ווי מיר האָבען צרמאָרדעט דעם פּרעזידענט צינאַרסקי".

דער דאָקטוירים = צוזאַמענפאָהר

בעזוך אויפ'ן קבר פון פּרעזידענט צינאַרסקי.—בעזוכט די ראַנאַליזאַציע-אַרבייטען.

(מ) דער צווייטער טאָג פון צוזאַמענ-פאָהר פון דאָקטוירים און סאַניטאַרע מויער האָט זיך אָנגעהויבען געלטען אַ זייגער פריה.

ס'זענען געהאַלטען געוואָרען אַ גאַנ-צע רייה רעפעראַטען. 12 אַ זייגער איז דער פאָרזיצענדער פון צוזאַמענפאָהר ד"ר באַגיצקי, וויצע-פאָרזיצענדער ד"ר קאָרבוט און דירעקטאָר זאַלעווסקי אַוועק אויפ'ן קבר פון פּרעזידענט צינאַרסקי און דאָרט געלעגט אַ קראַנץ אין נאָמען פון צוזאַמענפאָהר.

די דעלעגאַטען האָבען בעת דער מי, טאָג-פּויזע בעזוכט די קאָנצאַנטראַציע-אַר-בייטען, וואו ס'האָבען געגעבען ער-קלערונגען דער וויצע-פּרעזידענט וואָ-יעוואָדזקי און דער הויפּט-אינזשעניער סקשיוואָן.

(ב) דער צוזאַמענפאָהר האָט אָנגע-נומען אַ רייה רעזאָלוציעס וועגען דער היגיענע פון אַרבייט, וועגען בעקעמפען דעם רויך און ס'איז אָנגענומען גצוואָ-רען אַ בעשלוס צו פערעפענטליכען אַ קאָנקורס פאַר אַנ'אַרבייט וועגען מיטלען צו בעקעמפען דאָס פערזיכערען די שטעט.

ס'איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ רייה רעזאָלוציעס וועגען קאַמף מיט שווינדזוכט. דער צוזאַמענפאָהר האָט אויך אָנגענומען דעם פאָרשלאָג פון ראָטם. האָלענדערסקי אויפצופאָדערן די רעגירונג אָנצוהויבען אַ ברייטע בוי-עקציע פאַר אַרבייטער-וואוינונגען און צו שטיצען די קאָאָפּעראַטיווע בוי-בע-וועגונג.

(ס) היינט פאַרמיטאָג וועלען די אָנ-טיילנעהמער פון צוזאַמענפאָהר בעזוכען אַ רייה אינסטיטוציעס פון געזעלשאַפט-ליכער אויפזיכט און אייניגע גרעסערע פעקסטיל-פאַבריקען.

נאָכמיטאָג וועלען זיי אויף דער איינ-לאַדונג פון פאַביאַניצער מאַניסטערעס בעזוכען אַ רייה פאַביאַניצער כעמישע פאַבריקען און די פאַפּיר-פאַבריק.

נייע אַבטיילונגען פון „באַנק פאַלסקי" אין לאָדזער ראָיאָן.

(ס) אין משך פון די לעצטע חדשים האָבען זיך די לאָדזער סוחרים-אָרגא-ניזאַציעס עטליכע מאָל געווענדעט צום פינאַנץ-מיניסטעריום מיט מעמאָריאַלען, אַז אין אַ רייה שטעדט אין דער לאָד-זער וואָיעוואָדזטוועט זאָלען געעפענט ווערען אָבטיילונגען פון „באַנק פאָלסקי", כדי צו פערלייכטערן דעם סוחר'טום ביים ערלעדיגען די באַנק-פאָרמאַליטע-טען.

אין רעזולטאַט פון די ווענדונגען, האָט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום נעכטען מודיע געווען, אַז גאָר בקרוב ווערען געעפענט אָבטיילונגען פון באַנק פאָלסקי אין לאָסק, בזשעזשין און קאָלאָ.

פּרעזידענט-מערדער וואַלאַשאַק פאַר'ן געריכט

אָנגעקלאָגט דורך זיין שווער פאַר פערקויפען זיין דירה.

(אז) נעכטען איז אין לאָדזער פּרי-דענט-געריכט בעטראַכט-געוואָרען דער פּראָצעס געגען דעם מערדער פון פּרע-זידענט צינאַרסקי אַדאַם וואַלאַשיאַק, וועלכער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען דורך זיין שווער וואָוזשיניעץ סאָכאַ.

וואַלאַשיאַק האָט געוואוינט ביי זיין שווער אַלס סובלאָקאַטאָר און געגען וויסען פון שווער האָט ער פערקויפט זיין וואוינונג אַ געוויסען בינעם נאַלעווקאָ.

אויפ'ן פּראָצעס האָט זיך געשטעלט דער אָנקלאָגער סאָכאַ און אין נאָמען פון דעם אָנגעקלאָגטען וואַלאַשיאַק, וועלכער זיצט אין טורמע, איז אַרויס-געטראָטען דער אַדוואָקאַט מאָנטשאַק.

דער פּראָצעס איז אָפּגעלעגט-געווע-רען, צוליב דעם, וואָס ס'האָבען זיך נישט געשטעלט עטליכע עדות מצד בינעם נאַלעווקאָ און אויך צוליב דעם, וואָס וואַלאַשיאַק אַליין זאָל נישט האָבען בע-קומען די אויפאָדערונג אין געריכט-אַריין.

שאַד טורניר.

רעזולטאַטען פון נעכטיגען טאָג.

נעכטען אינ'ם זעקסטען טאָג פון טורניר האָט רובינשטיין בעזיגט כוואָי-ניקען; הירשביין האָט געוואונען ביי קלעטשינסקי'ן און בלאַס — ביי פרידמאַן (וואַרשאָ); קאָן-דאַניושעווסקי—רעמי.

די פּאַרטיע לאַווצקי — ד"ר סאַרטע-קאָווער און מאַקאַרטשיק-רעגעדזינסקי זענען געבליבען נישט פערענדיגט.

היינט וועלען ווייטער געשפּילט ווע-רען די נישט-פערענדיגטע פּאַרטיען.

נעכטען האָט זיך אויך אָנגעהויבען אַ טורניר אויף מייסטערשאַפט פון פּו-לישען שאַך-פאַרבאַנד. ס'האָבען זיך גע-מאָלדען 12 שפּילער. אינ'ם ערשטען טאָג האָט פייגמעטער געוואונען ביי באַרין; גאָלדוואַסער ביי פאָלקאָווסקי'ן; שטייפער—ווינאָווער רעמי און גייצר—רייזנער און דאָווביַן—יאַנעלסקי זענען נישט פערענדיגט געוואָרען.

זעלבסטמאָרד

פון אַנ'אַרבייטערין.

(—) אין קעלערס פאַבריק אויף אַנגאַ 16 וואוינט צוזאַמען מיט איהר ברודער די 27-יעהריגע פּאַולינאַ פּיאַסקאָווסקאַ, אַנ'אַרבייטערין פון דאַמישעס פאַבריק.

געכטען אַרום 11 ביינאַכט, ווען פאַו-לינאַס ברודער איז נישט געווען אין דערהיים, האָט זי מיט'ן צוועק צו בע-געהן זעלבסטמאָרד זיך איבערגעשניטען די אָדערען פון ביידע הענד און דער-נאָך נאָך אויסגעטרונקען אַ גרויסע דאָ-זע צעסיג-עסענץ, מיט עטליכע מינוט שפּעטער איז אַהיימגעקומען פּאַולינאַ'ס ברודער, דערזעהענדיג די שטאַרבענדע שוועסטער האָט ער אַרויסגערופען די פאַבריקאַטויע פון דער קראַנקען-קאַסע, דער דאָקטאָר פון דער פאַבריקאַטויע האָט אָבער גאָר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט פון די זעלבסטמערדערין.

סיום מסכת פּייערונג אין פּילהאַרמאָניע.

היינט וועט דער קוטנער רב טרונק האַלטען אַ רעפעראַט אין פּילהאַרמאָניע א. ד. ס. „צי איז די תורה געגען די אינטערעסען פון יודישען אַרבייטער?"

די פערזאַמלונג ווערט איינגעאָרדענט דורך דער געזעלס. שטורי ערב ביי פּוצלי אמוני ישראל, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער סיום פייערונג.

די פּסח-אַכציע פון „תומכי אורחים".

(—) אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג פון „תומכי-אורחים" איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בערוכט פון דער פּסח-אַקציע וואָס די דערמאָהנטע געזעלשאַפט האָט הײַ-יאָהר אַרומגעפיהרט.

פאַר 650 פאַמיליעס זענען פערטיילט בע-וואָרען פּראָדוקטען און געלד. אַ חוץ דעם זע-נען אויך אויף די צווייטע טעג פערטיילט בע-וואָרען פּראָדוקטען פאַר 150 פאַמיליעס.

די פּסח-קוך פון דער געזעלשאַפט האָט זיך געפונען אויף זאַכאַדניא 20 און האָט אַרויס-געגעבען בײַ 200 מאָהלצייטען. פאַר בכבו'ע פאַמיליעס זענען די מאָהלצייטען געשיקט בע-וואָרען אַ היים. די סדרים זענען אָנגעטער דער אָנפיהרונג פון וויצע-פּרעזעס ה' גרונבערג אַדורך אין דער בעסטער אָרדנונג. מיט דער גאַנצער אַקציע האָט אָנגעפיהרט דאָזאָר פּלי-וואַצקי און אַנדערע פערוואַלטונגס-מיטגלידער.

ס'איז כדאי צו בעמערקען, אַז „תומכי-אורחים" האָט די גאַנצע אַקציע אַרומגעפיהרט מיט אייגענע מיטלען, ווייל זי האָט קיין שום סובסידיעס נישט בעקומען.

„אַזאַזעל"

הויבט אָן שפּילען שבת אין לאָדז.

פון היינטיגען שבת אָן הויבט אָן שפּילען דאָס ערשטע יודישע רעווי-טעאַטער „אַזאַזעל".

„אַזאַזעל" קומט קיין לאָדז פער-שטאַרקט מיט אַ רייה אַרטיסטישע קרעפטען און מיט נייע פּראָגראַמען. אויסער די בעקאַנטע אַרטיסטען גאָדיק, לילית, לאַנדוי, הערמאַנ'ס סטודיע און אַנדערע, איז אין „אַזאַזעל" אויך צוריק אַריינגעטרעטען דער בעליבטער אַר-טיסט סטרוגאַטש, וועלכער האָט לעצ-טענס געשפּילט אין ווילנאַ.

די פּרעמיערע פון „אַזאַזעל" אין לאָדז וועט זיין דאָס גרויסע 4-טע פּראָגראַם.

דער צוזאַמענפאָהר וואָס האָט אָנגעקלאָגט דאָס פּרעזידיום פון צינאַרסקי

(ס) דער צווייטער טאָג פון צוזאַמענ-פאָהר פון דאָקטוירים און סאַניטאַרע מויער האָט זיך אָנגעהויבען געלטען אַ זייגער פריה.

ס'זענען געהאַלטען געוואָרען אַ גאַנ-צע רייה רעפעראַטען. 12 אַ זייגער איז דער פאָרזיצענדער פון צוזאַמענפאָהר ד"ר באַגיצקי, וויצע-פאָרזיצענדער ד"ר קאָרבוט און דירעקטאָר זאַלעווסקי אַוועק אויפ'ן קבר פון פּרעזידענט צינאַרסקי און דאָרט געלעגט אַ קראַנץ אין נאָמען פון צוזאַמענפאָהר.

די דעלעגאַטען האָבען בעת דער מי, טאָג-פּויזע בעזוכט די קאָנצאַנטראַציע-אַר-בייטען, וואו ס'האָבען געגעבען ער-קלערונגען דער וויצע-פּרעזידענט וואָ-יעוואָדזקי און דער הויפּט-אינזשעניער סקשיוואָן.

(ב) דער צוזאַמענפאָהר האָט אָנגע-נומען אַ רייה רעזאָלוציעס וועגען דער היגיענע פון אַרבייט, וועגען בעקעמפען דעם רויך און ס'איז אָנגענומען גצוואָ-רען אַ בעשלוס צו פערעפענטליכען אַ קאָנקורס פאַר אַנ'אַרבייט וועגען מיטלען צו בעקעמפען דאָס פערזיכערען די שטעט.

ס'איז אויך אָנגענומען געוואָרען אַ רייה רעזאָלוציעס וועגען קאַמף מיט שווינדזוכט. דער צוזאַמענפאָהר האָט אויך אָנגענומען דעם פאָרשלאָג פון

א פּדיון-הבן פון א 11-יעהריגען בחור'ל.

דער אַלטער פרומער זיידע האָט געווירעט אויף זיין „פאַסטעמפּאַווע" שניר.

(—) אויף שייבלערס מאַרק איז פאַר-גאַנגענע וואָך פאָרגעקומען אַ פּדיון הבן פון אַ 11-יעהריגען בחור, אַ בכור פון אַ דאָרטיגען רייכען סוחר.

פרעגט זיך דאָך, וואָס עפּעס אַ פּדיון הבן פון אַ 11-יעהריגען יונגעל? ווייסט מען דאָך, אַז אַ בכור מוז מען אויסלייזען צו 4 וואָכען? איז די מעשה פאָל-גענדע:

מיט 11 יאָהר צוריק איז ביי דעם פאָרפאָלק ג. געבוירען געוואָרען אַ יונ-געלע. דאָס פאָרפאָלק זעגען „פאַסטעמ-פּאַווע" מענשען, בעזונדערס די פרוי ג., וועלכע האָט געלייענט גאַנץ העלע-נאַ מנישעק און נאָך אַזעלכע גאוגים.

מילא, די מצוה מילה, האָט מען גע-מוזט אַדורכפיהרען, אַנדערש קען מען דאָך נישט מעלדען דאָס קינד. אָבער ווען ס'איז נעקומען צו די 4 וואָכען און מ'האָט געדאַרפט פּראָווען דעם פּדיון הבן, האָט זיך דאָס געבילדעטע ווייבעל איינגעשפּאַרט און געזאָגט „לא", זי האַלט נישט פון אַזעלכע „זאַבאַבאַ-נעס". זי וועט נישט איינלאַדענען אין איהר קינד קיין „מיטעלאַלטערליכע זי-טען".

ס'האָט נישט געהאָלפען די געבעטען. דאָס געבעט פון איהר אַלטען שווער, אַ חסידישען יוד, וועלכער האָט מיט טרעהרען אין די אויגען געבעטען, אַז דאָס אייניקעל זאָל אויסגעלייזט ווערען, אויף ה' ג האָט געוואָלט נאָכקומען דעם פערלאַנג פון זיין אַלטען פאָטער. אָבער וואָס האָט ער געזאָלט טון, אַז זיין פרוי האָט זיך איינגעשטעלט.

זי וויל נישט און פערטיג, נו וואָס האָט ער זיך געזאָלט צוליב דעם גט'ן מיט זיין יונגער פרוי?

דער אַלטער האָט דעריבער געמוזט מיט אַ וועהמאָג אין האַרצען צוקוקען, ווי זיין אייניקעל וואַקסט אַ נישט-אויס-געלייזטער, אָהן אַ פּדיון הבן.

דאָס יונגעלע איז געוואַקסען, אָבער קיינמאָל נישט געווען אינגאַנצען געזונד. שטענדיג געקרענקט. דער אַלטער זיידע האָט זיך טאַקי געטראַכט, אַז דאָס יונ-געלע קרענקט שטענדיג צוליב דעם, וואָס ס'איז נישט פאָרגעקומען דער פּדיון הבן. אַזוי זענען אַוועק גאַנצע 11 יאָהר.

דער זיידע האָט דערפיהלט, אַז שטענדיג לעבען קען מען נישט, אַז ס'דערנעהנטערט זיך די צייט אָפּצוגע-בען אַ דין וחשבון פאַר'ן בית-דין של מעלה. ער האָט דעריבער אונטערגע-נומען די איניציאַטיוו, אַז דער פּדיון הבן זאָל איצט פאָרקומען. ער איז אַוועק צו איינעם פון די היגע מורא-הוראות און מיט איהם זיך בעראַטען. דער רב האָט גע'פּסק'נט, אַז דער פּדיון קען אויך איצט פאָרקומען, אָבער נישט לייכט איז דעם אַלטען אָנגעקומען צו פּופּל'ן ביי זיין שנור, די דאָזיגע צערע-מאָניע אַדורכצופיהרען.

דער זוהן פון דעם אַלטען האָט דוקא געוואָלט זיין קראַנקען פאָטער אָנטון דעם נחת רוח און האָט געשטעלט זיין שוין נישט גאַנץ-יונגער פרוי אַנ'-אויסמאַסום:

— אָדער עס וועט פאָרקומען אַ פּדיון הבן — אָדער איך וועל „ציהען די קאָנ-סעקווענצען"!

דאָס ווייבעל האָט זיך טאַקי דער-שראָקען פאַר די קאָנסעקווענצען און האָט ערלויבט אַדורכצופיהרען, ווי זי האָט געזאָגט, די „זאַבאַבאַנע צערע-מאָניע".

און פערגאַנגענע וואָך איז טאַקי דער פּדיון-הבן פון דעם 11-יעהריגען בחור פאָרגעקומען מיט גרויס פאַראַד. ס'איז גערופען געוואָרען אַ כהן, וועלכער האָט בעקומען די 5 שקלים. דער כהן האָט אָבער אויך געברענגט אַ שעהנע מתנה פאַר זיין „קליענט".

די עלטערן האָבען איצט, אַז דאָס קינד זאָל איגנאָרירען געזונד ווערען און אין דעם אַלטען זיידע איז אַריין אַ נייע נשמה.

זאַסלאַווסקי און פּאַטאָצקאַ קומען קיין לאָדז.

ווי מיר דערוויסען זיך קומען אינ-ניכען קיין לאָדז די בעריהמטע שטערנס פון דער אַמעריקאַנער יודישער ביהנע זאַסלאַווסקי און פּאַטאָצקאַ.

זיי וועלען פערברענגען אין לאָדז אַ קורצע צייט און אויפטרעטען אין אַ רייה דראַמעס.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4

אינערן-מיניסטער גענ. סלאַדקאָוו-סקי איז דורכגעפאָהרען לאָדז.

ער האָט זיך אָבער נישט אָבגעשטעלט צוליב וויכטיגע מלוכה-אַרבייטען אין וואַרשאָ.

(ב) געכטען 6.30 פאַרטאָג איז מיט'ן קאָאַליציע-צוג פון פאַריז אַדורכגעפאָה-רען לאָדז דער אינערן-מיניסטער גענע-ראַל סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי.

נישט קוקענדיג אויפ'ן צוזאָג, האָט זיך דער מיניסטער אין לאָדז נישט פערהאַלטען, מחמת אין וועג האָט ער בעקומען אַ ידיעה וועגען וויכטיגע מלוכה-פראַגען, וועלכע ער דאַרף ערלעדיגען אין וואַרשאָ.

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערען און האַלז קראַנקהייטען
שטימע און שפּראַך-פעהלערען
(שטאַמלען א.אז.וו.) נעמט אָן
פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

די ברענענדע וואוינונגס-נויט איז לאדז.

וואס האט געטון דער לאדזער בוי-קאמיטעט און ווי אזוי זענען אויסגענוצט געווארען די בוי-כר עדיטען פון דער רעגירונג.

מיר וועלן זיך נישט אויסזיהרליך אפשטעלען וועגען דער וואוינונגס-נויט, ספעציעל וועגען דער געוואלדיגער נויט פון די אזוינערופענע „ארבייטער וואוינונגען", ווערט דאך ביי אונז אזוי-פיל גערעדט און געשריבען וועגען דעם. ס'איז דאך שוין געווארען א מנהג, אז די אין אפאזיציע שטעהענדע דעפוטאטען, אדער ראטמאנער זאלען בעת יעדע ביודזשעט-רעבאטע שילדערן די וואוינונגס-נויט, וואס הערשט אין לאנד. מיר האלטען, אז אונזערע לעזער זענען נישט אפגעריסען פון דעם ממשות'דיגען לעבען און האבען נישט נויטיג נאכצומוען דעם ביישפיל פון וו.-פרעמיער בארטעל ערשט עקסטרא צו בעזוכען באלוט, כדי זיך צו איבערצייגען אין דער טרויעריגער וואוינונגס-לאגע פון די ארימע מאסען.

מיר ווילען דא דעם לעזער בעקענען מיט דעם, וואס ס'איז געטון געווארען מצד דער רעגירונג, כדי דעם שרעקליכען וואוינונגס קריזיס צו לינדערן איז צו בעמערקען, הגם זי בעמיהט זיך נישט ראציאנעל דאס פראבלעם צו לעזען. שוין אין יאהר 1922, אין די צייטען פון דער אזוינערופענער „מיכאלסקי-דיקטאטור", איז ארויס א געזעץ וועגען דער „אויסבויאונג פון שטעדט". אבער דאס געזעץ איז כמעט ווי נישט אריין אין לעבען, ווייל די רעגירונג האט אפילו נישט בעוויזען אויסצוארבייטען און ארויסצוגעבען די געהעריגע אויספיהר-פאר-שריפטען.

ערשט אין יאהר 1925, אין די צייטען פון דער „נרעבסקי-הערשאפט", ווען מען האט זיך בעמיהט אין לאנד צו שאפען דעם איינדרוק פון „סטאבילע צושטענדען", האט די רעגירונג זיך ארומגעקוקט, און אויך די דירה-פראגע מיט מיט עפיס געלעזט ווערען, און אין תורש מאי פון זעלבען יאהר איז ארויס דאס געזעץ וועגען „שטעדטישע אויסבויאונג", וואס האט שוין מעהר מול יאהר, און ס'האט זיך ווירקליך געשאפען א געוויסע בוי-בעוועגונג אין לאנד. אויב דאס געזעץ פון 1922 רעדט בכלל וועגען בויען דירות צי בעוואוינען, צייכענט זיך דאס געזעץ פון יאהר 1925 אויס דערמיט, וואס אין די אויספיהר-שריפטען צום זעלבען רעדט זיך בפירוש וועגען בויען „קליינע וואוין-דירות" 1-2 שטובען א קוך) און אזעלכע הייזער, וואס וועלען געבויט ווערען דורך די מאגיסטראטען, בעזעלשאפטען און „וואוינונגס-קאאפעראטיוען" זאלען געשטיצט ווערען דורך לאנגציהריגע מלוכה-הלואות (ביז 30 יאהר) אין דער הויך פון 90 פראצ. פון די בוי-קאסטען, בעפרייען פון כל צרליי שטייערן א. אז. וו. מיט איין וואָרט, די רעגירונג האט געצילט א. רויסצוטאפען דעם איינדרוק, אז זי אינ-טערעסירט זיך מיט דער דירה פראגע. דאס געזעץ זעהט אויס, אז אויף די ערטער, וואו ס'איז ווירקליך פארהאן, אדער פארהאן א קליינע בוי-בעוועגונג, איז עס די אויפגאבע פון די מאגיסטראטען צו שאפען ספעציעל א. ג. „בוי-קאמי-טעטען", [וואס זייער אויפגאבע איז אנצופיהרען מיט דער בוי-בעוועגונג אין די שטעדט.

ס'איז דעריבער מאר יעדען קלאר, אז ביים שאפען די „בוי-קאמיטעטען" האבען די שטאדט-ראטען, ספעציעל די פראקציעס, וואס פערטרעטען די מיינונס פעראינטערעסירטע, די געלעגענהייט געהאט צו זאגען זייער וואָרט און צו זארגען, אז די זעלבע קאמיטעטען זאלען צוזאמענגעשטעלט ווערען פון אזעלכע עלעמענטען, וואס זענען בערופען צו זיין פערטרעטער פון די, וואס די דירה-פראגע איז ביי זיי ממש א לעבענס-פראגע. אויסגעלאזט האט זיך פערקערט. למשל דער „בוי קאמיטעט" ביים לאדזער מאגיסטראט בעשטעהט פון אזעלכע עלעמענטען, וואס כדי זיך צו בעקענען מיט דעם וואוינונגס הונגער אין אונזער שטאדט, וואלטען זיי געמוזט נאכטון דעם ביישפיל פון וו.-פרעמיער בארטעל.

ווער האט שלוא פון דער גאנצער בוי-אקציע נוצען געהאט? און ווער האט דערפון שאדען געהאט? די תשובה איז: נוצען האבען געהאט איינצעלנע פריוואטע אונטערנעהמער, וועלכע האבען אמבעטען פון שטאנען ווי אזוי אויסצונוצען פאר זייערע פריווא־טע קעשענע מלוכה-געלדער, זאל זיין אין דער פארם פון א 30-יעהריגען פער-העלטנישמעסיג ביליגען קרעדיט נאמינעל אין דער סומע ביז 90% אבער פאקטיש א סך מעהר ווי 100%. א דאנק דעם חסד פון „בוי-קאמיטעט" האט זיך גע-שאפען א היבשע גרופע שפאנגל-נייע דירה-ליכווארזשעס, אבער אזעלכע, וועלכע זענען דערצו געקומען א דאנק מלוכה געלדער.

ווארום לאמיר זיך נישט נארען, פון וועלכע אפשפארונגען איז אנ'ארבייטער אימשטאנד צו בעצאהלען א 2 הונדערט דאלאר אפטרעט-געלד פאר 1 צימער מיט א קוך און דאן 70—100 זלאטעס א חודש, ווי שס פערלאנגען די ווירטס-לייט פון די מיט רעגירונגס געלדער אויסגעבויטע הייזער? ס'איז קלאר, אז די ארט וואוינונגען איינגענען זיך נישט צוליב זייער סייערן פרייז פאר אנ'-ארבייטער-פאמיליע, נאר דער „בוי-קאמיטעט", וועלכער איז ווי מיר האבען שוין פריהער אנגעוויזען, בערופען צו שאפען איניציאטיוו פאר א בוי-אקציע, האט לגמרי אויף דעם גצבים נישט געטון.

דאס, וואס דער „בוי-קאמיטעט" האט יא געטון, איז געווען צום נוצען פון די איינצלנע דירה-שפעקולאנטען און צו שאדען פון דער גרויסער מאסע דירה-לאזע לאדזער בעפעלקערונג, ווי מיר וועלען עס זעהן פון די ווייטער-דיגע ארטיקלען.

עמ. חאל-סקי.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

נור אויף א קורצע צייט!

נאסט-שפילען

פון 1-טן ווארשאווער יודישען מיניאטור-טעאטער

„אזאזער"

פון שבת, דעם 30-טען אפריל 9 א זייגער אין אוועגד

פרעמיערע! צום ערשטען מאל אין לאדז: פרעמיערע!

דאס גרויסע 4 פראגראם 4

קאנפערענסיער: א. נאדיק.

קונסטל. לייטונג: טעא אָרדישעווסקא
ליטעראַרישע „ משה בראָדערזאָן
מוזיקאַלישע „ הענעך קאָן

דעקאָראַציע לייטונג: פריץ קליינמאַן
גראַפיקע: אַלאַ לילית
רוזעקציע: י. דאַנציגער

בילעטען שוין צו בעק מצ' א ז קאסע פון פילהארמאניע-זאל.

ירושות פון אמעריקא.

אין אמעריקא זענען לעצטענס גע-שטארבען פאלגענדע רייכע בירגער, וועלכע שטאמען פון פוילען און האבען איבערגעלאזט ירושות: אלטער איזק, בערקאוויטש טשארלי, ציבאראווסקי יוסף, קאהען יצחק, אייזלער מרים, גולדשטיין אידא, גאזדזיק העלען, גלא-דזיק פערדינאנד, גאלל לעפאלד, יאר-מאליאק איזאק, קארפן מארקס, קאהן אלעקסאנדער, שאדאלסקי איזאק, פאפא-לאווסקי גוסטאוו, זיימאן לעזער, סקא פינסקי ראזע, שאיאס אברים, שמעלץ מיניע, טערצשקעוויטש מעאדאר, וואַ-שינג אלבערט, וואשקעוויטש סטאניסלאוו, ווייס דוד, וואלווערג עממא, יאוואָרא-ווימש סטאניסלאוו, שטיינבערג היימאן, ראטענשטיין אברהם, גולדשטיין ביילע, וואסערמאן שרה, ביילים אברהם, אפ-פעלבאום אדאלף, שטראוס לעאפאלד.

די יורשים דארפען זיך ווענדען וועגען זייערע רעכט קיין אמעריקא, אדער צום אדוואקאט העגריק ווינגאווער, וואר-שא, קאשיקאווא 70.

DR PRYBULSKI

זאודאדזקא 1, טעלעפאן 25-38

אינערלישע און האר - הויט - קראנקהייטען, מענער-שוועכע, בעהאנדלונג מיט קחארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.

עמפ אן טאג 9—1 און פון 4—8 שוועגד, דאמען: פון 4—5 נאכט.

טעלעגראמען.

איז עסט-ייכישען פארלאמענט

נישט געוועהלט - געווארען קיין איין יוד.

ווין, 25 (אטע). בעת די נעכטיגע וואהלען צום עסטרייכישען פארלאמענט האבען די ס. ד. אין הויען דערהאלטען 78 מאנדאטען און די פעראייניגטע ליסטע פון די אלרייטשען און די קריס-טליך סאציאלע — 42. אין גאנץ עסטרייך האבען די פעראייניגטע בעקומען 201 מאנדאטען, די ס. ד. — 158 און דער לאנדסבונד 20. קיין איין איינציגער יוד איז נישט געווהלט-געווארען. דער בעקאנטער אנטיסעמיט ריהל איז אדורכ-נעפאלען.

שטאטראט - וואהלען אין גאליציען.

ווארשא, 25 (אטע) דער אינערן-מיניסטער סקלאדקאווסקי האט ארויס-גענעבען א פערארדנונג אדורכצופיהרען וואהלען צו די גמינע-ראטען אין די שטעט און דערפער פון די וואיעוואודי-זמוועס פון מזרח-גאליציען. די וואהלען וועלען פארקומען לויט דער אלטער וואהל-ארדינאציע מיט א פירטער קוריע. די דאזיגע פערארדנונג איז נישט גוט לעמבערג.

אפגעלענט די וואהלען צו דער יודישער קהלה אין לעמבערג.

לעמבערג, 25. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די וואהלען צו דער יודישער קהלה, וועלכע האבען נע-זאלט דא פארקומען דאס 11. מאי זע-זען אפגעלענט געווארען לויט דער השתדלות פון די אסימילאטארען און דער אנזדה. מיגיסטעריאל-ראט אדעל-בערג, וועלכער ווילט דא האט ער-קלערט דעם וואיעוואדע, אז די וואהלען זענען איצט סיי ווי סיי נישט גוטיג, ווייל איינגיכען ווגס ערשיינען א נייע וואהל-ארדינאציע צו די יודישע קהלות

3.000,000 דאלאר הלואה פאר זשיראדאוווער פאבריקען.

ווארשא, 25 (אטע) די זשיראדאווער פאבריקען האבען בעקומען א הלואה פון 15 מיליאן שווייצארישע פרענק. די הלואה וועט פערווענדעט ווערען אויף אינוועסטיציע צוועקען.

א זאמעל-בוך צו מענדעלי'ס יאהרצייט.

מאסקווע, (יס"א) די יודישע קול טור-געזעלשאפט וועט ארויסלאזען צו מענדעלי'ס יאהר-צייט א זאמעל-בוך פון 15 דרוק-בויגען. אויסער דער אבטיילונג וועגען מענדעלי'ס לעבען אין שאפען אין אדעס וועלען אין זאמעל-בוך אויך אריין אנדערע מאטעריאלען, וואס זע-נען נוגע דער יודישער בעפעלקערונג פון אדעסער קריז.

שודריג איז דער בלינדער שמש.

ווארשא, 25. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט די קהלה פערוואלטונג בעקומען א תשובה אויף איהר פראטעסט-בריף צו די פ.פ.ס. וועגען פערהאלטען דעם פוהרמאן מיט דער עגלה בעת דער לויה פון דעם. פערל.

אין דעם בריף, וואס איז אונטערגע-שריבען פון דעם. בארליצקי ענטשול-דיגען זיך די פ.פ.ס. פאר'ן פערהאלטען די עגלה, זיי שרייבען, אז זיי האבען וועגען דעם נישט געוואוסט. שוליריב אין דעם איז דער פוהרמאן, איבער-הויפט איז דער ענין פארגעקומען נישט אזוי ווי די קהלה שטעלט עס פאר.

נייע נאפט-קוואלען אין באריסלאוו.

באריסלאוו, 25 (טעלעפאניש) דא האט מען ענטדעקט נייע נאפט-קוואלען. די פראדוקטיוויטעט פון דעם פרישען נאפט-קוואל גרייכט ביז 7.2 ציסטערנען רעפע א טאג.

„באטמא" מאכנא פערטידינט זיך.

פאריז.

אין דעם ארגאן פון דער פראנצויזי-שער אנ'ארכא-קאמוניסטישער פעדעראציע „ליבערטער" פערעפענטליכט דער בע-ריהמטער אוקראינישער בעסטקא מאכנא אנ'אויפרוף „צו די יודען פון דער גאנצער וועלט". דער אויפרוף איז גע-ווענדעט ערשטענס צו דעם ראמאן פון זשאזעף קעסעל „מאקנא א סא זשו-איו" (מאכנא און זיין יודישקע), דאן צו דעם אנ'אלבום מיט פאטאגראפיעס וועגען די פאנראמען אין אוקראינע.

מאכנא שרייבט:

„איך חזר איבער, אז אלע רכילות, וועלכע זענען פערעפענטליכט געווארען אין פערשידענע צייטונגען צו דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג פון ארבייטער און פויערים אין אוקראינע, צווישען וועלכע עס זענען געווען פיל יודען, [איז נאר א נידער-טרעכטיגקייט פון עסליכע פאליטיקאנער און זייערע געצאהלטע אגענטען".

„די מאטעריאלען, מיט וועלכע עס האט זיך בענוצט קעסעל זענען בענו-מען געווארען פון א נאטיק פונ'ם באל-שעוויסטישען דינער. דעם קאסיטען געראסימענקא, וועלכער איז לעצטענס אין טשעכאסלאוואקיען גע'משפט גע-ווארען פאר שפיאנאזש, און די ארטיק לען פון בירגערליכען זשורנאליסט ארבאטאוו".

„עס איז לייכט צו ענטפערן אויף די בצשולדיגונגען פונ'ם ראמאניסט, אבער היות די ליגענס, וועלכע זענען אריין אין דער נאווועלע „מאכנא און זיין יודישקע" זענען אנ'אויסגעקלערטע זאך פון א פאר פינסטערע פערזענליכ-קייטען, האב איך זיי געלאזט זיך וויי-לען, ווי לאנג זיי ווילען נאר".

דאן שרייבט מאכנא וועגען דעם אלבום, וואס איז ערשינען אין סאָ-וויעט-רוסלאנד:

„עס איז דארט פארהאן א סאטאנרא-פיע „מאכנא'ס אנהענגער אין וועג". די פאטאגראפיע האט גארנישט צו טון מיט די פאנראמען. דאן האבען די מאנגאווצעס קיינמאל נישט געהאט קיין מוטען-שיידעל אויף זייער פאהן".

אין אלבום איז דא א פאטאגראפיע פון פאנראמען, וואס די מאכנאווצעס האבען אויסגעפיהרט זומער 1919 אינ'ם שטעטעל אלעקסאנדראווסק. וועגען דעם שרייבט מאכנא:

„נאנץ אוקראינא ווייסט, אז מיין אר-מעע איז זומער 1919 געווען ווייט צו מזרח פון דער שטאט. די שטאט אלעקסאנ-דראווסק איז געווען זייט פערוואר ביז יוני 1919 פערנומען דורך די באלשע-וויקעס, דאן דורך די אנהענגער פון דעניקינ'ען פון יוני ביז הערבסט".

„אבער דער גרעסטער ליגען איז די פאטאגראפיע, וואו ס'איז דא אנ'אוב-טערשריפט: „מאכנא, דער רוהיגער בירגער".

„די פאטאגראפיע איז נישט פון מיר, נאר פון אנ'אנדערען".

מאכנא פאדערט לסוף א משפט אי-בער דעם גאנצען מאטעריאל, ער ענ-דיגט:

„איך פאדער נאר דעם אמת און נישט מעהר ווי דעם אמת".

צו דעם בריף האט דער אנארכיס-טישער שרייבער און בעטייליגער אין מאכנא'ס ארמעע, וואלין צו געשריבען:

„איך האב געלייענט „מאכנא און זיין יודישקע". עס איז דארט נישטא קיין איין וואָרט אמת. דאס איז אלץ פאנ-טאזיע, א פשוט'ער ראמאן".

ווי אַזוי פעליכס פערל איז אַנטלאָפן פון ביאַליסטאָקער תפ"סה?

אין ביאַליסטאָקער „דאָס נייע לעבן" דערצעהלט ליטמאַן ראָזענטאַל פאָלגנדע זכרונות וועגן פערשטאָרבענעם פעפעשען מיהרער ד"ר פעליקס פערל.

אין דעצעמבער 1905 האָט איך איינמאָל פערבראַכט אַ שטורמישע נאַכט ביי מיר אין דירה האָט זיך דאַמאָלס בעהאַלטען אין משך פון אַ פּאָר חדשים דער אַנטלאָפענער פון דער פאָלטאַווער פורמע בער באָראָכאָוו. אין יענער נאַכט אָבער האָט מען ביי מיר איינגעאָרדענט אַ באַנקעט לכבוד די שעריטאָ־ריאַליסטישע אָנטאַטאָרען, דעם פערשטאָרבענעם חזן און, דומט זיך, אויך הלל צייטלין, וועלכע האָבען יענעם טאָג געהאַט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ אין נייטאַרק בית מדרש. פרי נישט אַז ברענגען באָראָכאָוו'ן אין סכנה, האָט פאַפּערין דעם זעלביגען אָוועגד איהם איינגעאָרדענט אַ רעפעראַט ביי העלענ אַ טרילינג פאַר אַ גרויסער אינטעלי־גענטער אויריטאָריע, און נאָכדעם האָט ער איהם אָפּגעפיהרט צו זיך אַ היים נעכטיגען.

צו אָט די אַלע אַמבאַרעסען האָט איך אַרום צוויי ביינאַכט, אינמיטען דער שמחה, איבערגעלעבט אַ היבשע שרעק.

דער סטרוש האָט מיר שטילערהייט אָנגעזאָגט, אַז די שטוב איז אַרומגערינגעלט מיט פּאָליציי, וועלכע ווערט אויפ'ן אָנקום פון פּאָליציי־מייסטער פעלאָנקין, כדי צו טאָכען ביי אונז אַרעסטירונגען. מ'קען זיך פאָרשטעלען די פּאַניק ביי די נעסט. אויסגעלאָזען אָבער האָט עס זיך דערמיט, וואָס פעלאָנקין האָט דעם דעזשורנעם אויסגעבעטל'ט אַלע חלומות, הלמאי ער וועקט איהם פון שלאָף צו־ליב ראָזענטאַל'ען, ביי וועמען ס'וויצען געוויס עטליכע ציוניסטען. אין דער מעטרופּאָל איז אַוועק אָון אַנ'אָביסק.

שוין פאַרטאָג זענען מיר געגאַנגען שלאָפען, ערשט אַרום 9 אינדערפריה — מ'וועקט מיך. אַנ'אומגליק איז געשעהן: מ'האָט אַרעסטירט מיינעם אַ יונגען פּלימעניקעל ישראל ראָזענטאַל. איך מוז לויפען ראַטעווען.

איך מוז זיך אָן, מאַך צורעכט מיין שניפּס און לאָז זיך צו פעלאָנקינען. מיט איהם בין איך שטענדיג געווען „אָפּענהאַרציג" און איך בין זיכער געווען, אַז ער וועט מיר גלויבען.

ער נעהמט מיך אויף אויבען אין זיין קאַבינעט און איך פרעג איהם: פאַרוואָס האָט מען פערהאַלטען מיין „אומשולדי־גען" פּלימעניק, אַ יונגעל, וואָס וויים נישט אין פּאָליטיק בין ימינו לשמאלו.

פעלאָנקין ענטפערט מיר אָבער, אַז היינטיגעס מאָל האָב איך מסתם אַ טעות. פאַרהאַן פעסטע בעווייזען, אַז ער איז אַ סאָציאַליסט.

— אַפילו פעסטע בעווייזען? — חידוש איך זיך.

— געוויס. געכטען איז דאָ, אויף מאַזורס גאַס, ביי דעם הויז, וואו ס'וואוינט אייער ברודער, אַרעסטירט געוואָרען אַ וויכטיגער טייער פון די פ.פ.ס., אַ יוד פעליקס פערל. האָט ער, ביים אַרעסט, געהאַט אונטער'ן אָרים אַ בוך „קאַפּיטאַל" פון מאַרקס, אויס'ן בוך איז געווען אַנ'גוישעריט „איז קנ'ג איזראַיליס ראָזענטאַליאַ". צי קאָן נאָך דאָ זיין דער מינדעסטער ספק? אויף אָט דעם גרונד איז אייער פּלימעניק אַרעסטירט געוואָרען.

איך בין געוואָרען אַ ציטומעלטער, האָב אָבער געמאָלדען פעלאָנקיגען:

— איך בין זיכער, אַז דאָ איז געשען עפּעס אַ מיסטערשטענדיגס וועלכע איך וועל גאָר גיך אויסקלערען.

אַרויסגייענדיג פון פּאָליציימייסטער, האָב איך שוין אין האַרצען זיך פאָרגע־שטעלט דעם אמת: דער בוך געהערט נישט צו מיין פּלימעניק, נאָר צו מיין ב ר ו ד ע ר ישראל, וועלכער האָט זיך דעמאָלט טאַקי געטומעלט מיט פּאָלי־טישע טעאָריעס. ווי אַזוי אָבער קומט דאָס בוך צום אַרעסטירטען פערל? און וואָס וועט איצט זיי.

אין אַ האַלבע שעה אַרום האָב איך שוין געוואוסט, אַז מיין ברודער האָט דעם בוך געליען זיינער אַ בעקאַנטער מיידעל גר. און פון יענער האָט עס בעקומען פערל, נאָך דעם זעלביגען טאָג האָב איך מיין ברודער טראַנספּאָר־טירט קיין אויסלאַנד דורך טיקטין. דער וועג איז שוין געווען אַנ'אויסגעטראָ־טענער. דורכ'ן זעלביגען וועג איז שפּעטער אָפּגעשיקט געוואָרען אויך באָראָכאָוו.

אויף מאָרגען בין איך אַוועק צום פּאָליצמייסטער פעלאָנקין און האָב איהם דערצעהלט די גאַנצע מעשה: אַז דער אמת'ער „שולדיגער" איז נאָר מיין ברודער ישראל, וועלכער איז שוין אָבער ענטלאָפען קיין אויסלאַנד.

דער פּאָליצמייסטער האָט מיר גע־גלויבט, ער האָט געוואוסט, אַז די פּאַרטיי־עסיק הייסט אָדער שווייגען, אָדער זאָגען אמת. אַלענפאַלס נישט בעהעלטען זיך אינטער אַ ליגען. ער האָט מיר אָבער דערקלערט, אַז די ערעסטירטע נעפינען זיך נישט אין זיין רשות, נאָר אין רשות פון זשאַנדאַרם פולקאָוניק וואַרגוגין, און צו איהם איז נאָך דערוויל צו פריה זיך צו ווענדען, מ'קען נאָך קאַליע מאַכען.

איך האָב געבעטען אַ דערלויבעניש, צו בעזוכען מיין, פּלימעניק אין פאַלי־צייאַרעסט, וואָס ס'איז מיר באַלד גע־נעבען געוואָרען.

איך האָב איינגעקויפט פערשידענע עסענוואָרגען און גאַשוואָרגען און בין אַריין אין אַרעסט־הויז. מיין פּלימעניק, וועלכער איז היינט אַ וויכטיגער מיט־אַרבייטער פון „מאַנטשעסטער גאַרדיען" איז נאָך דאָמאָלס געווען באמת אַ רוי־ער יונגעל. אויף זיין אומזיסטען אַרעסט האָט מיר מיין האַרץ וויי געטון. ער אָבער האָט זיך געהאַלטען נאָך מוטיגער ווי ער וואָלט איבער נאַכט שוין טאַקי געוואָרען אַ „פּאָליטישער פע־ערבעכער" און האָט מיר, נאָך אַ קורצען שמועס, מיט אַ שמייכעל אַרגעשטעלט זיין „חבר" פעליקס פערל.

דאָס איז געווען אַ זעלטען־שיינער יונגערמאַן פון מיטעלען וואוקס מיט אַ ליכטיגען פּנים פון אַ גייסטיגען אַריס־טאָקראַט. ער האָט מיר, אין אַ דיימשען יודיש פון אַ וואַרשעווער אַסימילירטען יודען, דערצעהלט בקיצור די אומשטענ־דען פון זיין אַרעסט.

אין ריגער האָפטל, ביים וואָקזאַל, איז אַרעגעקומען אַ קאָנספּיראַטיווע קאָנפערענץ פון פ.פ.ס., וועלכע איז מסתם דורך אַ פּראָוואָקאַטאָר פערשאָ־טען געוואָרען. די פּאָליציי אַנלאַווע האָט שוין קיינעם נישט געטראָפען, נאָר איהם אַלס הויפּט־רעדנער, האָט מען נאָכגעשפּירט און אַרעסטירט אויפ'ן מיטען וואָס. דאָס איז אַלץ.

אין שמועס האָט ער שטאַרק בעדויר־ערט, וואָס מיין פּלימעניק איז צוליב איהם אַריינגעפאַלען אומזיסט און אומ־נישט.

ווייטער האָט ער מיר דערצעהלט, אַז ער איז צרשט נישט לאַנג אַרויס פון „פּאַוויאַק", וואו ער איז אָפּגעזעסען אַ לאַנגע צייט און אַז איצט „מוז" ער זיין אין אויסלאַנד, דעריבער האָט ער קיין חשק נישט, צו פערזיצען זיך לאַנג און קלערט שטאַרק וועגען ענטלויפען.

ער האָט מיר נאָכדעם אויך פאָרגע־שטעלט אַ וואַרשעווער יודישע פריילין מ. ר., אַ רייכע טאָכטער, אַ שוועסטער פון אַ בונדישען טייער, וועלכע איז אויך אין ביאַליסטאָק אַרעסטירט געוואָרען ביי אַנ'אַנדער פערזאַמלונג (פון ס. ס.) און ער האָט צוגעגעבען, אַז אויך איהר דאַרף מען זעהן אַרויסקריגען פון דאָנען.

איך בין אַרויס פון דאָרטען פשוט אַ בעגייסטערטער פון די צוויי וואַרשע־ווער אַרעסטירטע און האָב בעשלאָסען „עפּעס" צו טון פאַר זיי. מיין פּלימעניק אָבער האָב איך געהאָלפען בעפרייען אויפ'ן לעגאַלען אופן.

ווען איך בין אָבער געקומען צום זשאַנדאַרם־פולקאָוניק וואַרגוגין און איהם דערציילט די גאַנצע מעשה מיט די צוויי ישראל'ס, האָט ער גע'זאָגט אַזוי וואָס:

דערפאַר, וואָס דיין ברודער האָט זיך אויסגעדרייט פון אונזערע הענד, זאָל דער פּלימעניק פאַר איהם אָפּזיצען אין סיומע דריי חדשים. נישקשה, ס'וועט איהם נאָרגישט שאָדען — האָט ער צו־געגעבען.

און ס'האָט איהם טאַקי נישט גע־שאָדט. אַדרבה, אין דרי חדשים אַרום איז ישראליקל אַרויס פון סומע פול־שטענדיג ענטוויקעלט אין נייסט פון סאָציאַליסטישען בעוואוסטזיין.

מערלען אָבער און זיין בעקאַנטע פריילין מ. ר. האָבען מיר נישט גע־לאָזט אַריבערהיטען אין סומע. זיי האָבען זיך נעמאָלט קראַנק, דר. עפ־שטיין, דער דעמאָלסדיגער אָרדינאַטאָר פון יודישען שפּיטאָל, האָט זיי אויפ־סערזוכט און, זייענדיג אינפאָרמירט דורך מיר, האָט ער זיי פערשריבען שפּיטאָל קוראַציע. פערשטעהט זיך, אַז דעם אמת'ן ציל דערפון האָט ער נישט געוואוסט.

מ'האָט זיי איבערגעפיהרט אין יודי־שען שפּיטאָל, פון וואַנען זייערע פאַר־טיי־חברים האָבען זיי שפּעטער אַרויס־גע'נוב'עט.

דר. עפשטיין האָט דערפון געהאַט אַ לאַנגע צייט צו זיצען אין צו זאָגען.

ווי איך האָב זיך שפּעטער דער־וואוסט, איז פעליקס פערל פון ביאַליס־טאָק גלייך אָפּגעפאָהרען קיין אויסלאַנד און אויך דורך דער אויסגעטראָטענער טיקטינער וועג.

GRAND-KINO

די לעצטע צוויי טעגן! די לעצטע צוויי טעגן!

מייסטערווערק פון דער יודישער פילם קינסט

יודישע גליקען

קאָמעדיע־דראַמע אין 10 אַקטען

לויט „מנחם מענדעל" פון שלום עליכם.

אין דער אויספירונג פון די אַרטיסטען פון „ה ב י מ ה" און פון יודישען קאַמער־טעאַטער אין מאָסקווע. — אין דער הויפּט־ראָלע מיכאַעלע (וופסי). רעאַליזאַציע פון מאוזקינע — גאַסקינע, מאָסקווע. 806

אָנהויב אין וואָכענטאָג 4 נאָכמ., שבת און זונטאָג—2 נאָכמ. לעצטער פעאַנס 10 אָוועגד.

מאַלי פּיקאַז, פּאַליאַ נעגרי, ראַמאָנאַוואַרא

האָבען זייער ערגאָלג צו פערראַנקען זייער שעהנהייט!

ווילסטו אויך זיין שעהן???

— טאָ קויף איין דיין קאָסמעטיק, וויי: פּודער, זייף, קעל־נישע פּלומען־וואַסער, פערפומען, פערשיידענע קרעמען אַנ־און אויסלענדישע צו די שאַרפסטע קאָנקורענץ־פּרייזען נור ביי דער רעפּעלטער און סאָלידסטער פערפומעריע פון

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

פאַר ענגראָסיסטען—גרעסטערער ראַבאַט!

בעמ.: דאָס בעזוכען מיין געשעפט איז אָהן קויפצוואַנג.

די, וועלכע אַזעלן האָט פערראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקספלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(56)

דיעגאַיעוו איז דעמאָסקירט געוואָרען, און דאָ פאַרטיי האָט אַהם נשוואָרען צו דער'הרג'ענען זיין שעף, דעם זשאַנדאַרם סודיעיקי'ען. דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורך דיעגאַיעוו'ן און סטאַראָדוואָרסקי'ן. דיעגאַיעוו איז ענטלאָפען קיין אַמעריקע, און סטאַראָדוואָרסקי איז שפּעטער אַרעסטירט געוואָרען און פער'משפּט געוואָרען אויף לעבענסלענגליכע פעס־טונג. סטאַראָדוואָרסקי איז אָפּגעזעסען 20 יאָהר אין שליסעלבור־גער פעסטונג אין — פון דער פעסטונג אין נאָך דער אַמ־נעסטיע פון יאָהר 1905 אויף דער פריי — זיך בעשטעלט אין דינסט פון דער אָכראַנע און געוואָרען אַ פּראָוואָקאַטאָר סטאַראָדוואָרסקי איז אויך דעמאָסקירט געוואָרען דורך בורצעוו'ן.

אַ צווייטער פּראָוואָקאַטאָר, מיט וועלכען בורצעוו'ן איז אויסגעקומען זיך צוגויפצוטרעפען נאָך פאַר זיין פּראָצעס אין לאָנדאָן, איז געווען הערקלמאַן — לאַנדעזען — האַרטינג.

הערקלמאַן איז אַריינגעטראָטען אין דער אָכראַנע אין יאָהר 1882 און האָט געאַרבייט צוערשט אונטער דער לייטונג פון סודיעיקי'ען.

הערקלמאַן האָט בעקומען דאָ אויפגאַבע צו פערנעהמען זיך מיט פּראָוואָקאַציע אין דאָ רייהען פון דאָ גאַראַדאוואָלצעס. מיט זיין הילף איז אין דאָראָפּ אָרגאַניזירט געוואָרען אַן אויפ'לענגלע דרוקערייי, וועלכע האָט אַרויסגעגעבען עטליכע נומערען פון זשורנאַל „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ".

אַז הערקלמאַן איז אַ פּראָוואָקאַטאָר, איז מען געוואוסט, וועלכער האָט פון דיעגאַיעוו'ן, וועלכער האָט פון אַמעריקע צוגעשיקט צו דאָ דאָרשטעלען די פּאַניק ביי די נעסט. אויסגעלאָזען אָבער האָט עס זיך דער־מיט, וואָס פעלאָנקין האָט דעם דע־זשורנעם אויסגעבעטל'ט אַלע חלומות, הלמאי ער וועקט איהם פון שלאָף צו־ליב ראָזענטאַל'ען, ביי וועמען ס'וויצען געוויס עטליכע ציוניסטען. אין דער מעטרופּאָל איז אַוועק אָון אַנ'אָביסק.

שוין פאַרטאָג זענען מיר געגאַנגען שלאָפען, ערשט אַרום 9 אינדערפריה — מ'וועקט מיך. אַנ'אומגליק איז געשעהן: מ'האָט אַרעסטירט מיינעם אַ יונגען פּלימעניקעל ישראל ראָזענטאַל. איך מוז לויפען ראַטעווען.

איך מוז זיך אָן, מאַך צורעכט מיין שניפּס און לאָז זיך צו פעלאָנקינען. מיט איהם בין איך שטענדיג געווען „אָפּענהאַרציג" און איך בין זיכער גע־ווען, אַז ער וועט מיר גלויבען.

ער נעהמט מיך אויף אויבען אין זיין קאַבינעט און איך פרעג איהם: פאַרוואָס האָט מען פערהאַלטען מיין „אומשולדי־גען" פּלימעניק, אַ יונגעל, וואָס וויים נישט אין פּאָליטיק בין ימינו לשמאלו.

פעלאָנקין ענטפערט מיר אָבער, אַז היינטיגעס מאָל האָב איך מסתם אַ טעות. פאַרהאַן פעסטע בעווייזען, אַז ער איז אַ סאָציאַליסט.

— אַפילו פעסטע בעווייזען? — חידוש איך זיך.

— געוויס. געכטען איז דאָ, אויף מאַזורס גאַס, ביי דעם הויז, וואו

מאַלי פּיקאַז, פּאַליאַ נעגרי, ראַמאָנאַוואַרא

האָבען זייער ערגאָלג צו פערראַנקען זייער שעהנהייט!

ווילסטו אויך זיין שעהן???

— טאָ קויף איין דיין קאָסמעטיק, ווי: פּודער, זייף, קעל־נישע פּלומען־וואַסער, פערפומען, פערשיידענע קרעמען אַנ־און אויסלענדישע צו די שאַרפסטע קאָנקורענץ־פּרייזען נור ביי דער רעפּעלטער און סאָלידסטער פערפומעריע פון

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11

פאַר ענגראָסיסטען—גרעסטערער ראַבאַט!

בעמ.: דאָס בעזוכען מיין געשעפט איז אָהן קויפצוואַנג.

דער עיקר, אַז יודען זאָלען האָבען פרנסה.

יודישע בעראַמטע אויפן אַלאַרגיגישען סאָוויעטן-צוזאַמענפאָר

מאָסקווע, (יט"א) די יודישע רעגאַטען אויפן אוקראַיגישען סאָוויעטען-זיזאַמענפאָהר האָבען אָבגעהאַלטען אַ בעראַטונג וועגען דער אַרבייט, וואָס דאַרף געפיהרט ווערען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג. אין דער בעראַטונג האָבען אָנטייל גענומען 20 דעלעגאַטען פון זיזאַמענפאָהר. דער פאָרזיצער פון דער קאָמיסיע פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען יענקעל לעווין האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגען דער יודישער אַרבייט אויף אוקראַיגע און וועגען איהרע ווייטערדיגע אויפגאַבען. וועגען דער פראַגע האָבען זיך אַרויסגעזאָגט כמעט אַלע אָנוועזענדע און די אַלגעמיינע מיינונג איז געווען, אַז דאָס וויכטיגסטע אין דער אַרבייט, וואָס די יעווסעקציע און אַנדערע יודישע טויערן איצט אָן צווישען יודישע מאַסען, דאַרף זיין געווענדעט אויף דער אויסבעסערונג פון די אָגראָמען אין די קראַנק געוואָרען. פון צייט צו צייט בעמאָלט איהר אַזאַ נערוועאישער צושטאַנד און זי פאַנגט אָן צו שריען, אַז מען וויל זי שענדען, אַז מען פערפיהרט זי א.ד.גל.

לעווענזאָן'ען האָט זיך איינגעגעבען צו דערפיהרען זיין קרבן בין בויצנאָס-איירעס, און דאָרטען, אין זיין היימאַט, האָט ער זיך שוין ווי עס איז געטראָפען מיט איהר.

עס איז פאַריבער אַ יאָהר און די אלמנה וואָסערמאַן האָט נישט געהערט פון איהר סאָכמער, קיין גרוס אַשילו נישט בעקומען. זי האָט געגומען אַרומלויפען איבער אַלע פּאָליציי-אַנשטאַלטען, איינלענען וועלטען, אָבער עס האָט איהר נאָרגישט געהאָלפען. מען האָט נישט געוואוסט, ווער דער לעווענזאָן איז און וואו די מאַדאַם נוקמאַן געפינט זיך.

ענדליך האָט זי בעקומען אַ בריף פון דער טאָכטער, וועלכע האָט זיך געפונען אין איינעם פון די ניו-יאָרקער שפּיטאַלען. אין בריף האָט מען געשריבען (זי אַליין האָט געהאַלטען ביים שטאַרבען, נאָר איינע פון די שפּיטאַל-שוועסטער האָט פאַר איהר אָנגעשריבען דעם בריף), אַז סאָניע וואָסערמאַן נעפינט זיך אין שפּיטאַל און זי האַלט ביים שטאַרבען. מען האָט זי געבראַכט אַהער פון עפּעס אַ פאַרדאַכטיג הויז, וואו זי פלעגט זיך אויפהאַלטען, פערדיגענדיג אויפן לעבען פון שאַנדע. געקומען איז זי צו אַזאַ שענדליכע לאַגע דורך כלומר'שמען „חתן", אַלאַנס לעווענזאָן.

אין דאָ קומט אַ גענויע בעשרייבונג פון איהר מאַרטירערישען לעבענס-וועג פון גאַלאַץ ביז ניו-יאָרק.

ווי נאָר די מוטער האָט איבערגעלעזען דעם בריף, האָט זי אָנגעפאַנגען רייסען אויף זיך די האָר און האָט זיך געלאָזט לויפען איבער די נאַטען, שריענדיג: וואו איז מיין טאָכטער? וואו איז דער מערדער לעווענזאָן?

יעצט, ווען די „מוהמע" איז אַרעסטירט, האָט זיך אויפגעדעקט די גאַנצע געשיכטע. עס איז צו האָפען, אַז אינגיכען וועט זיך איינגעבען צו אַרעסטירען אויך די קרובה פון מאַדאַם וואָסערמאַן. אונטער'ן איינדרוק פון די אָגראָמען איז זי קראַנק געוואָרען. פון צייט צו צייט בעמאָלט איהר אַזאַ נערוועאישער צושטאַנד און זי פאַנגט אָן צו שריען, אַז מען וויל זי שענדען, אַז מען פערפיהרט זי א.ד.גל.

לעווענזאָן'ען האָט זיך איינגעגעבען צו דערפיהרען זיין קרבן בין בויצנאָס-איירעס, און דאָרטען, אין זיין היימאַט, האָט ער זיך שוין ווי עס איז געטראָפען וועגען מיט איהר.

עס איז פאַריבער אַ יאָהר און די אלמנה וואָסערמאַן האָט נישט געהערט פון איהר סאָכמער, קיין גרוס אַשילו נישט בעקומען. זי האָט געגומען אַרומלויפען איבער אַלע פּאָליציי-אַנשטאַלטען, איינלענען וועלטען, אָבער עס האָט איהר נאָרגישט געהאָלפען. מען האָט נישט געוואוסט, ווער דער לעווענזאָן איז און וואו די מאַדאַם נוקמאַן געפינט זיך.

ענדליך האָט זי בעקומען אַ בריף פון דער טאָכטער, וועלכע האָט זיך געפונען אין איינעם פון די ניו-יאָרקער שפּיטאַלען. אין בריף האָט מען געשריבען (זי אַליין האָט געהאַלטען ביים שטאַרבען, נאָר איינע פון די שפּיטאַל-שוועסטער האָט פאַר איהר אָנגעשריבען דעם בריף), אַז סאָניע וואָסערמאַן נעפינט זיך אין שפּיטאַל און זי האַלט ביים שטאַרבען. מען האָט זי געבראַכט אַהער פון עפּעס אַ פאַרדאַכטיג הויז, וואו זי פלעגט זיך אויפהאַלטען, פערדיגענדיג אויפן לעבען פון שאַנדע. געקומען איז זי צו אַזאַ שענדליכע לאַגע דורך כלומר'שמען „חתן", אַלאַנס לעווענזאָן.

אין דאָ קומט אַ גענויע בעשרייבונג פון איהר מאַרטירערישען לעבענס-וועג פון גאַלאַץ ביז ניו-יאָרק.

ווי נאָר די מוטער האָט איבערגעלעזען דעם בריף, האָט זי אָנגעפאַנגען רייסען אויף זיך די האָר און האָט זיך געלאָזט לויפען איבער די נאַטען, שריענדיג: וואו איז מיין טאָכטער? וואו איז דער מערדער לעווענזאָן?

יעצט, ווען די „מוהמע" איז אַרעסטירט, האָט זיך אויפגעדעקט די גאַנצע געשיכטע. עס איז צו האָפען, אַז אינגיכען וועט זיך איינגעבען צו אַרעסטירען אויך די קרובה פון מאַדאַם וואָסערמאַן.

אויסבעסערונג פון דעם עקאָנאָמישען מצב פון דער יודישער בעפעלקערונג.

מען דאַרף זעהען, אַז די יודישע יוגענד זאָל זיך לערנען אַ פאַך און אַריינגעצויגען ווערען אין דער פּראָדוקציע, אַז די קוסטאַרען זאָלען בעקומען מעהר הנחות. עס דאַרף פערשטאַרקט ווערען די קאָאָפּעריירונג פון די קוסטאַרע, זיי דאַרפען בעזאָרגט ווערען מיט רוהיגע שטאָף און עס דאַרף אָרגאַניזירט ווערען דער אָבזאַץ פון זייערע אויסאַרבייטונגען. עס דאַרף פאַרטגעזעצט ווערען די יודישע ערד-איינאָרדנונג א. אַ. וו.

אַלע דעלעגאַטען זענען נעקומען צום בעשלוס, אַז מיט כתם רייד קען מען איצט צו די יודישע מאַסען נישט קומען, אַז אויב מען וויל אויף זיי האָבען אַ השפעה, דאַרף מען פאַר זיי אויפטון עטוואָס ממשות דיגעס אויפן געביט פון עקאָנאָמיק.

ענטדעקט אַ באַנדע פרויען הענער-לער אין בעסאַראַביע.

(ענדע פון 3-טע זייט).

ווייל אויסגעגעבען מיינע צטליכע טויזענד לייעס אויף דער כלה און עס איז בעשלאָסען געוואָרען באַלד נאָכ'ן קנסמאָל צו מאַכען אַ ליסט-רייזע איבער רומעניען.

אויפ'ן אוויסען טאָג זענען חתן-כלה אָפּגעפאָהרען אין גאַלאַץ, וואו זיי האָבען געזאָלט מאַכען אַ רייזע איבער'ן ים. קומענדיג אין גאַלאַץ, האָט מרי לין וואָסערמאַן גלייך בעמערקט, אַז איהר חתן איז עפּעס געענדערט געוואָרען. ער איז צו איהר קאַלט, ענטפערט נישט אויף איהרע לאַטקעס און ווערט אַלעמאָל פערשוואונדען פון האָטעל. אָבער ביז זי האָט זיך אויסגעוואַקסען אין איהר צימער אַ פרעמדער מאַן און איהר געשלאָגען זעהר אַ שענדליכע זאַך. זי האָט יענעם דערלאַנגט צוויי פעטש אין פּנים און אָנגעהויבען צו שרייען. באַלד איז אָבער לעווענזאָן אַריין און אַרויסגעוואָרפען אויף איהר געזיכט אַ כלאָראָפאָרמירטע פאַטשיילע. זי איז גלייך איינגעשלאָפען און אין אַזאַ בושטאַנד האָט ער זי אָפּגעפיהרט צום שיף, וואָס האָט געדאַרפט אָפּגעהן קיין אויסלאַנד.

ווען פריילין וואָסערמאַן האָט זיך אויפגעכאַפּט, האָט זי זיך דערזעהן אויף אַ שיף. זי האָט זיך דערמאָהנט, וואָס מיט איהר האָט פּאַסירט און האָט גענומען וויינען אויף אַ קול, שריען און בעטען גיי די איבערינע פּאַסאַזשירען, מען זאָל זי בעסרייען פון'ם אַלאַנס הענד, אָבער לעווענזאָן האָט אַלעמען צעוויזען זיין אויסלענדישען פּאַספּאָרט, וואו זי האָט אויך פּאַגירירט אַלס זיין פרוי און האָט דערביי ערקלערט, אַז זי, זיין פרוי, איז אַליין פון אומען און אומען אויסגעגעבען פון די פאָגראָמען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

מען דאַרף זעהען, אַז די יודישע יוגענד זאָל זיך לערנען אַ פאַך און אַרייننעצויגען ווערען אין דער פּראָדוקציע, אַז די קוסטאַרען זאָלען בעקומען מעהר הנחות. עס דאַרף פערשטאַרקט ווערען די קאָאָפּעריירונג פון די קוסטאַרע, זיי דאַרפען בעזאָרגט ווערען מיט רוהיגע שטאָף און עס דאַרף אָרגאַניזירט ווערען דער אָבזאַץ פון זייערע אויסאַרבייטונגען. עס דאַרף פאַרטגעזעצט ווערען די יודישע ערד-איינאָרדנונג א. אַ. וו.

אַלע דעלעגאַטען זענען נעקומען צום בעשלוס, אַז מיט כתם רייד קען מען איצט צו די יודישע מאַסען נישט קומען, אַז אויב מען וויל אויף זיי האָבען אַ השפעה, דאַרף מען פאַר זיי אויפטון עטוואָס ממשות דיגעס אויפן געביט פון עקאָנאָמיק.

פריילין טאַסיאַ

(3) (ערצעהלונג) פון ע. האָרטנעק.

בערעק האָט נישט אויסגעהערט צוזען, ווען טאַסיאַ איז אַריינגעקומען. ער האָט איהר נאָר אַ בליק געטון מיט אַ שמייכעל אין די אויגען, ווי אַנ'אַלטער גוטער בעקאַנטער.

— איך וועל מוזען בעטען איינעם פון די הערען — האָט זי פערשעמט קאָקעטיש אַרויסגערעדט — אַראָפּגעהן מיט מיר אין קעלער אָנצאַפּען פרישען ווין.

קאָכאַנסקי איז צו איהר צוגעשפּרונגען.

— איך דין אייך, פריילין, בעדיגט אייך מיט מיר.

— ניין, איך האָב מורא מיט אייך. איהר זענט אַזאַ היציגער, — האָט טאַסיאַ, וועהרענדיג זיך פון איהם, מיט אַנ'ענטשולדיגונג-שמייכעל געזאָגט.

זי האָט געוואָרפען אַ פער'גנב'עטען בליק אויף בערעק'ן, וועלכער איז ווידער צוגעגאַנגען צו דער שאַנע רוהיג און אַריסטאָקראַטיש.

— אָ, אָה, יונג בלוט, אָבער מיט מיר וואָלט איהר שוין נישט אַזוי גערן...

האַלטענדיג טאַסיאַן אַרום דער טאַליע, בין איך מיט איהר אַראָפּ די טרעפּ וואָס האָבען געפיהרט אין קעלער אַריין.

— וואָס טוסטו, פריילין טאַסיאַ, ווען איך פערמאָך דיך אַזוי אין פינסטערען קעלער און פערשליס דיך אויף אַ גאַנצע נאַכט? — האָב איך געשפּאַסט, טויליענדיג טאַסיאַן צו זיך.

טאַסיאַ האָט געלאַכט: — אָך, ווי וואָלט דער הער געהאַט ס'הארץ צו טון אַזאַ זאַך צו אַ מיידעל?

— ביי מיליטער האָבען מיר נישט קיין הארץ...

— קאָכאַנסקי, רעד זיך אַביסעל דורך מיט בערעק'ן, ט'זאָל זיך איהם נישט לאַנגווייליגען, — האָב איך זיך געווענדט צו טאַסיאַ'ן, וועלכע האָט אָפּגעראַמט פון טיש.

— איהר דאַרפט הערען, פריילין טאַסיאַ, ווי זיי רעדען זיך צוזאַמען, מען קען פלאַצען פון געלעכטער.

די באַלעבאָסטע האָט מיר געגעבען אַנ'אָנגעצונדען ליכט מיט אַ זיסלעכער גרימאַסע.

— דער הער וועט ענטשולדיגען, וואָס טאַסיאַ בעלעסטיגט איהם, אָבער זי האָט מורא אין דער פינסטער און אין בין בעשעפטיגט.

— אָבער איך טו עס מיט'ן גרעסטען פערגעניגען...

דערפאַר האָב איך בעקומען אַ פער'שיים-שערשטענדיגען קוק פון איהרע אונטערגעפיהרט אויגען און אַ דראָהענדיגען שאָקעל מיט'ן פינגער.

— אָ, אָה, יונג בלוט, אָבער מיט מיר וואָלט איהר שוין נישט אַזוי גערן...

האַלטענדיג טאַסיאַן אַרום דער טאַליע, בין איך מיט איהר אַראָפּ די טרעפּ וואָס האָבען געפיהרט אין קעלער אַריין.

— וואָס טוסטו, פריילין טאַסיאַ, ווען איך פערמאָך דיך אַזוי אין פינסטערען קעלער און פערשליס דיך אויף אַ גאַנצע נאַכט? — האָב איך געשפּאַסט, טויליענדיג טאַסיאַן צו זיך.

טאַסיאַ האָט געלאַכט: — אָך, ווי וואָלט דער הער געהאַט ס'הארץ צו טון אַזאַ זאַך צו אַ מיידעל?

— ביי מיליטער האָבען מיר נישט קיין הארץ...

— איך גלויב אייך נישט, פאַגיע... נו, האַלט די פלאַשער און איך וועל צאַפּען.

— דאָס פריילין איז אַזוי שעהן ווי אַ פּרינצעסין, — האָב איך מיך נישט געאיילט צו דער אַרבייט, נאָר זי שטאַרקער בעדריקט צו זיך און געזוכט איהרע ליפּען.

— הער, ס'נישט שעהן. כ'האָב אייך געטרויט... ט'נישט שעהן... לאָמיר זיך איילען — האָט זיך טאַסיאַ צעריסען פון מיר.

— אָבער נישט אומזיסט אַרבייט איך.

— נו, גוט, גוט. גיט די פלעשער.

אַלע פלעשער זענען געווען פול.

— כ'האָב גוט געטון מיין אַרבייט?

— זעהר גוט.

— און ס'צעצאָהלט?

— ס'ערשטע גלאָז ווייַן.

— עה, דאָס איז גאָרגישט. איך וויל אַנ'אַנדער געצאָהלט.

נאָך אַ וויל ראַנגלען זיך, האָב איך געפונען איהר מויל. איך האָב זיך אייגענגעבען אַ קוש.

— איך גלויב אייך נישט, פאַגיע... נו, האַלט די פלאַשער און איך וועל צאַפּען.

— דאָס פריילין איז אַזוי שעהן ווי אַ פּרינצעסין, — האָב איך מיך נישט געאיילט צו דער אַרבייט, נאָר זי שטאַרקער בעדריקט צו זיך און געזוכט איהרע ליפּען.

— הער, ס'נישט שעהן. כ'האָב אייך געטרויט... ט'נישט שעהן... לאָמיר זיך איילען — האָט זיך טאַסיאַ צעריסען פון מיר.

— אָבער נישט אומזיסט אַרבייט איך.

— נו, גוט, גוט. גיט די פלעשער.

אַלע פלעשער זענען געווען פול.

— כ'האָב גוט געטון מיין אַרבייט?

— זעהר גוט.

— און ס'צעצאָהלט?

— ס'ערשטע גלאָז ווייַן.

— עה, דאָס איז גאָרגישט. איך וויל אַנ'אַנדער געצאָהלט.

נאָך אַ וויל ראַנגלען זיך, האָב איך געפונען איהר מויל. איך האָב זיך אייגענגעבען אַ קוש.

דאָס מיידעל האָט אָנגעגאָסען די גלעזער און דערלאַנגט ס'ערשטע גלאָז בערעק'ן מיט אַ שמייכעל, וואָס האָט מיין בלוט אויפגערייצט. אַנ'אונטערטעניג-בעטענדיגער שמייכעל. זי האָט נאָך געדאַרפט בעטען ביי איהם עגטשולדיגונג. איך וואָלט איהר געקענט אַ פּאַטש געבען. איך האָב זיך געפיהלט, ווי געמאַכט צום נאַר.

— געה צום טייוועל, פון מיינעטוועגען, — האָב איך געקלערט. — דו טאַש.. אונשולדיג קינד... יענער געפעלט איהר בעסער. ווער ווייסט דער ווייפּלעטער ער איז שוין?

די בייזקייט האָט אין מיר געברענט. ס'האָט מיך אָבער געגאָגט אויף אַ וועטאָג. טאַסיאַ האָט זיך מיר איינגעגאָקען אין הארצען.

איך האָב זיך פערשעמט. די אונשולדיג-קינדישע בושה.

און איהר טאָן, און דער שרעק אין איהרע אויגען.

— אַנ'אונשולדיג מיידעל, — האָב איך געקלערט. איך האָב זי אָפּגעלאָזען איך האָב דערפיהלט אַ רחמנות און אַ ליבשאַפט צום מיידעל.

— טאַסיאַ, — האָב איך געזאָגט, — דו ביסט אַ וואויל מיידעל. מיר'ן זיין גוטע פריינד. גיב מיר אַ קוש — אַלס פריינד.

צוריקגעהענדיג מיט טאַטיען פון קעלער, האָב איך נאָר געפיהלט אַנדערש, אַנ'אמת'ע ליבשאַפט צו איהר, נישט נאָר בעגעהר.

— בערעק, איך ברענג דיר ווייַן, וואָס דו האָסט אַזוינעם אין אונגאַרן נישט געטרונקען, — האָב איך געזאָגט לוסטיג.

בערעק האָט מיר און טאַסיאַן געבויערט מיט די אויגען.

דאָס מיידעל האָט אָנגעגאָסען די גלעזער און דערלאַנגט ס'ערשטע גלאָז בערעק'ן מיט אַ שמייכעל, וואָס האָט מיין בלוט אויפגערייצט. אַנ'אונטערטעניג-בעטענדיגער שמייכעל. זי האָט נאָך געדאַרפט בעטען ביי איהם עגטשולדיגונג. איך וואָלט איהר געקענט אַ פּאַטש געבען. איך האָב זיך געפיהלט, ווי געמאַכט צום נאַר.

— געה צום טייוועל, פון מיינעטוועגען, — האָב איך געקלערט. — דו טאַש.. אונשולדיג קינד... יענער געפעלט איהר בעסער. ווער ווייסט דער ווייפּלעטער ער איז שוין?

די בייזקייט האָט אין מיר געברענט. ס'האָט מיך אָבער געגאָגט אויף אַ וועטאָג. טאַסיאַ האָט זיך מיר איינגעגאָקען אין הארצען.

מיר האָבען געטאַנצט.

ווי אַנדערש זי איז געלעגען אין בערעק'ס אָרעמס און אין מיינע! כאָטש זי האָט צו מיר געשמייכעלט און געלאַכט שעהן זיך אַן מיר.

— זיי קענען מיך שוין נישט אָפּנאַרען מיט זייער סטראַטעגיע, די ווייבער. דער טייוועל נעם זיי אַלע!

די באַלעבאָסטע איז אויך אַריין כאַפּען אַ טאַנצעל. און עס איז געווען שעהן צו קוקען, ווי קאָכאַנסקי האָט זיך צוגעקלעפּט צו איהר בכבוד'יגער פיגור, ווי אַ היגטעל צו אַ סוקע.

ער האָט געזונגען נישט זעהר אָנשטענדיגע לידער. די נישט יונגע פרוי האָט איהם מיט דער האַנד פערמאַכט ס'מויל, אָבער איהרע אויגען האָבען געזאָגט, ווי אַ קאַץ ביי דער סמעטענע.

איך האָב געשפּילט אַ פאָר וואַלצען, און בערעק האָט געטאַנצט מיט טאַסיאַן. איך האָב געוואָרפען אַ קוק איבער די פלייצעס. טאַסיאַס אויגען האָבען געפינקעלט ווי גרינע שטיינער. איהר פּנים איז געווען צופלאַמט. זי איז געווען ווי פער'שכור'ט. בערעק האָט איהר געקוקט מיט זיין שמייכעלע אין די אויגען. זי האָט זי געדריקט צו זיך.

— יאָ, מיר געהען אַהיים, — האָב איך איבערגעריסען.

די באַלעבאָסטע האָט אונז מיט טויזענד קאָמפּלימענטען און זיסע שמייכלען אַרויסבעגלייט.

— זאָגט אייערע חברים. קומט יעדען טאָג. זאָל איך אָנגרייטען מיטאָג מאָרגען?

טאַסיאַ האָט אויף מיר געקוקט מיט אַ ברונז'ער מינע.

נאָר קאָכאַנסקי האָט איהר געגעבען אַ קוש, אַ גע'גוב'עטען.

— בערעק, מאַך נישט אומגליקלעך קיין מיידעל — האָב איך געזאָגט אויף דעם וועג אַהיים.

(פאָרזעצונג קומט)

יודישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטייליונג גיבט דר רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יודישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.

יודישע אָפּטייליונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בעם דערלאַנגען אַ'נאַנפראַגע אויף אַ יודישע עצה דאַרף אַמעלאַנג ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַמע פון טאָג, ווען די אָנפראַגען ווערען אַריינגעגעבען. אויף אַנטראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין אָנטווערט נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 26. אַפּרעל 1927.

5299. אַ לעזער פון פיעטריקאָווער.

אין לויפענדען יאָהר וועט דאָס יאָהר-גאַנג 1901 געריפען ווערען אויף איינגען ווענען טערמין וועט מען אייך מיטטיילען. פאָרלויפיג איז עס נאָך נישט בעשטימט.

5300. ש. פער

דער אומשטאַנד, אַז קוים צאָלט מען גרונד-דירה-געלד איבער 600 רובעל, ווערט דאָס דירה-געלד בערעכענט לויט פּראָצענט-פוס פון ליטערע E און נישט D האָט נאָר אַ שייכות צו האַנדעלס אָדער אינדוסטריעלע לאָקאַלען. וואָס אָנבאַלאַנגט פריוואַט-וואוינונגען, מעגען זיי האָבען געגאַנגען אין יוני 1914 איבער 600 רובעל, ווערען זיי בערעכענט לויט דער ליטערע D אויב זיי בעשטיין, מינדעסטענס פון 7 צימערן.

5301. אַ מאַנופאַקטוריסט.

האַנדעלס ביכער מוזען בעהאַלטען ווערען אין משך פון 10 יאָהר.

אויב דער קען איז צושטאַנד געקומען 10 טעג פאַר'ן אויפדלאָשן קאָנען די מלוות נישט בעזייטיגען דעם פער-זאָן פון דער היפּאָטעק.

5302. אַ געט. לעזער פון זאַכאָדניאַ.

מיר האָבען שוין די פראַגע נישט איינמאָל בערירט, די לאַגע האָט זיך דורך דער צייט נישט געענדערט, כל זמן דאָס העכסטע געריכט וועט אַזאַ ענין נישט בעהאַנדלען. קאָנען מיר אייך זיכערעס נישט זאָגען. מיר קאָנען נאָר אייך איבערגעבען אונזער מיינונג, אַז אויב איהר פירט אין אייער איינשטאָ-קיגע וואוינונג גלייכצייטיג אויך אַ ווערק-שטאָט, דאַרפט איהר צאָהלען דירה-געלד נישט לויט'ן פּראָצענט-פוס פון אַ ווערק-שטאָט, נאָר פון אַ פּריוואַטער וואוינונג.

5303. ז. ל. X.

די לאָקאַטאָרען האָבען נישט קיין רעכט צו טוישען צווישען זיך מיט די וואוינונגען אָהן דער הסכמה פון הויז-ווירט. פּונדעסטוועגען קען עקסמיסיע דערמאָר פון הויז דראָט זיי נאָך נישט, העכסטענס קיין פערדאָרענט ווערען, אַז זיי זאָלען זיך צוריקטיען.

5304. סעמפּ.

ס'גייט דאָך נישט אין דעם צו איהר שטרייקט אָדער נישט, ס'האַנדעלט זיך נאָר אין דעם צו איהר האָט זיך געטייליגט אין דער אָוואַנטורע אָדער נישט אין אויב יאָ, אין וואָס פאַרע מאָס?

5305. ברייטבאַרט פון קאָנסט. גאָס נישט דער הויז-ווירט איז בערעכטיגט צו קוואַליפיצירען אייער אונטערנעמונג צי ס'איז אַ האָטעל אָדער נישט. דעצידירענד איז אין אַזאַ פאַל נאָר די בעשטימונג אויף דער קאָנצעסיע קוים האָט איהר אַ קאָנצעסיע אויף מעבלירטע צימערן אונאָפּהענגיג פון דעם גרונד-דירה געלט נצהער דער לאָקאַל צו דער קאַטעגאָריע D און נישט E. איהר דאַרפט אַלזאָ צאָלען נישט 93 % נאָר 88 % מער'ן לויפענדען קוואַרטעל.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעץ. פאַר לונגען, אין האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קונסטליכע בערג-זון.
נעמט אָן פון אָכטמיטאָג.—5 נ 3

רעטשניצע (פאר סימענדע קראנקע)

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט „SALUS"

גלובנא 41 טעל. 46-65. אין טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. זונטאָג — פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	אויערן-האַלץ און נאָז-קראַנקהייטען	פון 1 – 12
ד"ר לאנדקאה	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 1 – 2 און פון 5 – 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער-קראַנקהייטען	פון 11–12 און 4.30–6
ד"ר ווים	כירורגישע קראַנקהייטען	פון 1–2 און פון 6.30–7.30
„ שמערלאווסקי	פרויען-קראַנקהייטן און אקושעריע	2.30 – 3.30, 5.30–6.30 זונטאָג פון 1–12
„ זילבערשטראם	ווענערישע און בעשלעכטס-קראַנקה.	פון 1–11.30 און 7–8
ד"ר גאלדבערג	אויגען קראַנקהייטען	פון 10.30–12.30
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראַנקהייטען	פון 11–12 און פון 3–5
צאָהן-אַרצט פרוי לאנדקאה „ סט. נעלבערג	צאָהן-און מויל קראַנקהייטען	9.30–12 און פון 4–7 12–2 און פון 7–8

אָפּאַטרוגקעס, אָפּעראַציעס, איינשפּרעצונגען, פּאָקען-שטעלען. אַלערליי אַנאַליזען, (ווי אויריען, פלעגמאַ, בלוט אז"וו) דורכלייכטונגען און רענטגען-אויפנאהמען. קורס פאַר שטאָמלער. נעבורטס-הילף בעראַטונגען פאַר מיטערס. קינסליכע ציין, קראַנעס, גאָלדענע ברוקען, פּלאָטען א. אז. וו. ספּעצ. קורסען פאַר שטאָמלער. וויזיטען אין שטאָדט.

שוץ-אימפּונגען נעמען ש־אַרלאַטין. 311

פאלא נעגרי

וואלט ביז'ן היינטיגען טאג געווען א בעשיידענע כאריסטכע פון וואַרשאווער באלעט, ווען זי וואלט נישט בענוצט דעם וואונדערבארען מיטעל

COSMOPOLIS

וועלכער פרישט דאס פנים, די הענד און דעם הערפער, געבענדיג די הויט אנ'אונפערגלייכליכער עלאסטישער און צערטליך סאמעטענער גלאטקייט. „Cosmopolis" איז נישט קיין קרעם, „Cosmopolis" דאס איז נישט קיין פּאַסטע צום געזיכט, נור „Cosmopolis" איז געוויסליך עפּעס נייעס נאך ביזדער נישט געזעהענעס.

ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5 : הויפּט-סקלאַד אין פּוילען

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפיומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.50 זל. פּער שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פּוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ'ן בעקומען פאַראויס 2.75 אָדער 3.25 אויף אַ נאכנאהמע.

היט זיך פאַר פעלשונגען! 1842

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף איינענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

מעבעל

שלאף- עס-צימערן און קלוב-נאבינעטען, מעדלען-צימערן, קוך איינריכטונגען ווי אויך איינצעל מעבעל-געגענשטענדע צו מעסיגע-פרייזען און אויף בעקוועמע בעדינגונגען עמפעהלט

W. TYRKELTAUB, 5 ZAWADZKA 5 (אין הויף) 688

א הויז

אין אַ זייטען-פּונקט פון דער שטאָט וויל איך קויפען. מעקלערס אויסגעשלאָסען שריפטליכע אָפערטען אָפּ-צוגעבען אין אַדמינסטראַציע „A". 808

מליתים-פאברים

אויסאַרבעטונג פון האַלטנס, האַלב-האַלטנס ווידענע מליתים נאָפּ ערקושע, הי אויך מליתים-קסנים הורט און דעטייל! מיט אויספּער-מונג, אויך גארטלען, שפּאַניעס און ציצית

צו בעקומען בילינער הי איבערשי

ביי א. ה. ציטרינאוסקי, קאַמיענאַ 1.

אין צוויטען מויער פאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298

בעמערקונג: מ'הערען אויך אנגעגנען שלעט מליתים צו השען.

א פאכמאן

פון אלעראַרט

צוכער-וואַרעו

און ווייכע קאַרטעלען זוכט אַ פאַסטען אין אַ גרעסערע פאַב-ריק. אָפערטען אונטער „צוקער-ניק אין אַדמינסטראַציע פון דער צייטונג. 809

רעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפּען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר ליפשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12–½9 5–4
ד"ר שיפמאן	אונערוכע קראַנקה.	1–11 6–5
ד"ר לוביטש	אויס- און געשלעכט קר.	2–12
ד"ר שמיר-נעלד	נערוען און נערוס-קר.	3–1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 –
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורט-הילף	3–4

מסגלע-סער פוץ, שפּר ר-שטערונגען די שטעלען א. ז. ה. פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אַנ-שפּרינגונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט שאַליוען, מיט אויס-פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען נעמען שקאַרלאַטין.

פון דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ"פ.
ד"ר לאַזשינסקא סטאַראַפּאלסקא	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע צייהן, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אז. וו.

די לעטשניצע איז אויך מעגליך זונטאָג.

מעבעל

אין קויף און פערקויף

דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָ-וואַרען א. ז. וו. אין צאהל די העכסטע פּרייזען

א. וויצמאַן נאַרוטאָוויטש 19 (דזיעלנא)

אין מעבעל-געוועלב, (פּרינוואַס-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר אין שטענדיג דאָ פערש. נענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1383

פאַס- וועהמאַן און ערשעפונג,

מיט אויך מאַכען-פערדאַרבונג, לעבער-קראַנקהייטען, נירען, גאַל-שטיינער, רהעומאַטיזם, אַרטרעטיזם, העמאָרידען-וועהפּע-גען קומען פט פאַר צוליב דער שלעכטער שטאָף-וועקס-לונג און פערגרייזונגען פון בלוט אין מענשליכען אָרגאַניזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

ווירקען צו א גוטער שטאָף-ענדערונג, ערוועקען צו פערדייען, רייניגען דאָס בלוט און אַלערעשט מאַכען געזונד דעם מאָגען און בערעכנען צו א רעגולעריע אַפּקייט פון דער לע-בער און נירען, זאָמיט בעזייטיגען שמיצלאַנגען, און

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען פון אַרגאַניזם די נישט פערדייטע רעשטלעך, ווי אויך בעקומען דאָס שאַפען זיך פון פערזעצונגען, וואָס איז גורם צו רעהמאַטיזם און אַטרעטיזם.

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

בעזייטיגען און פערהיטען דאָס שאַפען זיך פון גאַל-שטיי-נער און פערמילדערן די העסאַריר-שמערצען.

די פּרייזען א האַלב שאַכטעל 1.50 זל. •
„ א דאָפּעלטע שאַכטעל 2.50 זל.

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדען. 156

רעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זניערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראסאווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3-2 11-10 7½–6½
ד"ר רוזשאנער	הויט- און געשלעכט-קר.	11–10 2–1
ד"ר גאלדשטיין-פּאלאק	אויגען-קראַנקהייטען	8-7 2-1
ד"ר יוסטמאן	נערוען-קראַנקהייטען	2–12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	5-4 12-10
ד"ר פּאפּיקרני	פרויען- און געבורט-הולף	6-5 1-11½
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראַנקהייטען	2-1.ז 4-3
ד"ר ווייגבערג	אונערע הערץ לונגען-קר.	7-5½ 1-11
ד"ר סטופּל	רענטגען	12-10 6-4
א. בראַדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7–3
נ. ראזעם	צאָהן-אַרצט	2–9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעלייכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען, א. אז. ו.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

רענטגען-אינסטיטוט

אויליגע פון הויט-קראַנקהייטען פון קעש (פּאַרך) סיט רענטגענשטראַהלען, פּאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-גען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, שלע פעגליכע אנאַליזען. א קורס פאַר שאַמאַלער.

אונטערגען גענען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—6 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

וויזיט אין דער שטאָט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפּען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר ליפשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12–½9 5–4
ד"ר שיפמאן	אונערוכע קראַנקה.	1–11 6–5
ד"ר לוביטש	אויס- און געשלעכט קר.	2–12
ד"ר שמיר-נעלד	נערוען און נערוס-קר.	3–1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראַנקהייטען	2–12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 –
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורט-הילף	3–4

מסגלע-סער פוץ, שפּר ר-שטערונגען די שטעלען א. ז. ה. פּאַקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אָנ-שפּרינגונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט שאַליוען, מיט אויס-פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען נעמען שקאַרלאַטין.

פון דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נ"פ.
ד"ר לאַזשינסקא סטאַראַפּאלסקא	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע צייהן, קאָראָנען, פּלאָמבען א. אז. ו.

די לעטשניצע איז אויך מעגליך זונטאָג.

דער ה' גנב

וועלכער האָט מיר זונטאָג אָוועגד אין דער מערקישער קאָנדיטאָריי אַרויסגעצויגען אַ טאָרטפּעל מיט פערשי-דענע פּאַפּירען, ווערט גע-בעטען מיר דיזעלבע אָב-צושיקען אויף דעם אַדרעס: לעשניא 1, (קאושיני) צו קוזאַרסקי. 811

J. BERMAN

Al. I Maja 20

poprawia wszelkie brzydkie charaktery pisma w przeciągu dziesięciu lekcji. 803

א לערן-יונגעל

ווערט פון זאַפּאַרט געזוכט אין סאַפּעצער-אַנשטאַלט פון ה' נ. לעווקאָוויטש פּוילנאַצנאַ 5. 813

שטאָפערינס

ווערען פון זאַפּאַרט גע-זוכט ביי מאַלינאוסקי, שענקעוויטשאַ 7. 131

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

אָפּען פון 4—7 אָוונד. 541

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאליסט פאַר הויט, האָר און וענערישע קראַנקהייטען, מעגער-שוועכע, רענטגענ-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטריזאַציע.

נעמט אָן פון 6—9 אָוונד, פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

LEKARZ-DENTYSTA—צאָהן-אַרצט

M. KARABANOW

וואַרשאַווער **31** (אין הויף) טעלעפאָן **59-09**

הילף, פּלאָמבירט צייטן צאָהן נאָכן אָהן שמערצען, קינסטליכע צייטן אָהנע נומען און רעפּעראַטורען ווערען שנעל און בילליג אויסגעפירט.

נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד. 1195

לעטשניצע פרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

אבאָנאמענט-פּריז: אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטע, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטע, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אונטערשלאָג אין טערמין פון די אָנגענען איז די רעדאַקציע נישט פערענטוואָרטלעך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בימאָ און בימנאַכ.

אנאנסען - פּריז: פאַר א מילימעטער - שורה. פאַרן מעקסט 15 גראָשען, פרייטאָג 20 גראָשען, אין מעקסט 40 גר., פרייטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן מעקסט 10 גראָשען, פרייטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman